

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 237.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Péntek, május 5.

Repülőink megsemmisítették egy olasz léghajót.

Budapest, május 4. (Hivatalos.)

A főhadiszállás jelenti:

Orosz hadszíntér:

Tarnopoltól északnyugatra földé-
ritő csapataink egy orosz tisztet és
száz tonyi légénységet fogtak el. He-
lyenként tüzerégi harc folyik.

Olasz hadszíntér:

Az ellenség tüzerége tegnap a
tolmeini hidtó, Flitsch vidéke és a
karintniai arcvonal több szakasza el-
len fokozott tevékenységet fejtett ki.
A tiroli natárvidéken csak mérsékelt
tüzerégi harc folyt. Az Adamello
gerinoszakasz szakadékaiban, a Sta-
bel és a Corna dei Caventa közt a
harok tovább folynak. Ma éjjel egy
ellenséges léghajó a Wippach torko-
lata közelében levő állásaink telett
repült el. Itt bombákat dobott le és
aztán utját előbb északi irányban,
majd pedig az Idria völgy telett
Laibach és Sairach felé folytatta.
Visszatértében tüzeresgünk tü-
zelése Dornbergnél elzárta ut-
ját. Egyidejűleg repülőink
megtámadták, tüzeléssel fel-
gyújtották. A léghajó, mint
rekes a görzi gyakorlóter
közeliében lezuhant és a négy
bennülő meghalt. Több re-
pülőgépünk tegnap a Villés-
sennel levő olasz táborát támad-
ta meg és összes gépeink, miután
számos bombát dobtak le és he-
ves légi harcot állottak ki, sér-
tellenül tértek vissza.

Délkeleti hadszíntér:

Csend uralkodik. Höfer altábor-
nagy, a vezérkari főnök helyet-
tese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tengeri ütközet az Adrián.

Budapest, május 4. (Hivatalos.) A
főhadiszállás jelenti:

Marmadikán délután egy ten-
geri repülőraj flavennában a pá-
lyaudvarra, kényárra és ka-
szárnyára bombákat dobott.
Jó tűzhatást figyeltünk meg és
a pályaudvaron, valamint a kény-
gyarban tüzveszt állapítottunk
meg. Két védőteg heves tüzelése
dacára összes repülőjarműveink sér-
tellenül tértek vissza. Ugyanebben

az időben egy felkérítő torpedó-
rajunk a Pó torkolatnál délke-
letre négy ellenséges torpedó-
rombolóval találkozott. Mivel
azonban nagy volt a távolság és
az ellenség nagyobb gyorsasága
a megközelítést lehetetlenné
tette, eredménytelen tűzharc
fejlődött ki. A harcban több
repülőjarművünk is részt vett
és ezek az ellenség torpedójár-
műveire gépjegyverből löttek.
Hajóhadparancsnokság. (Minisz-
terelnökségi sajtóosztály.)

Heves francia támadások Verdunnél.

Berlin, május 4. (Hivatalos.) A
nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az Armentiers és Arras közti sza-
kaszon helyenként élénk volt a harci
tevékenység. Az akna harc Lens-től
északnyugatra Soucheznél és Neu-
willenél különösen élénk volt. Lens-
től északnyugatra meggyújtott egy
robbantásokkal kapcsolatosan meg-
kísérelt angol előretörés. A Maas te-
rületén nappal az ágyutüz időnként
mindkét részről nagy hevességre fo-
kozódott. Az éj folyamán több ízben
ismétlődött francia támadást, melyet
a magaslattól nyugat felé ereszkedő
hegytől levő állásaink ellen intéz-
tek, visszautasítottuk. Ennek a
hegyhátnak délnyugati lejtőjén
az ellenség egy előretolt állás-
ban megvetette lábát. Több el-
lenséges repülőgép közül, amelyek
ma reggel Ostendere bombákat dob-
tak, azonban csak a királyi kastély
kertjét találták el, egyet légiharcban
Middlekkerkenél lelőttünk. A benne-
ülő francia tiszt meghalt. Liebintől
nyugatra két ellenséges repülőgép
védőágyuink és repülőgépeink tüze-
lésére lezuhant. Vaux erőd környé-
kén repülőink két ellenséges kété-
delű harc képtelenné tették.

Keleti hadszíntér:

Az arcvonalon a helyzet általában
változatlan. Léghajóink vasuti épít-
ményeket a molodecso—minski vo-
nalon és a Luminiec vasuti-közpon-
tot (Pinsktől északra) megfigyelt
sikerrel megtámadták.

Balkán hadszíntér:

Lényeges esemény nem történt.
Legfőbb hadvezetőség. (Mi-
niszterelnökség sajtóosztálya.)

Tisza a hadiárvakért.

(Felhívás a nagybirtokosokhoz és nagy-
iparosokhoz. — Kövessék Ullmann Adolf
példáját.)

Saját tudósítók telefonjelentése.

Budapest, május 4.

Tisza István gróf miniszterelnök
ma a következő felhívást tette közzé:

Felhívás / A rokkantok, a hadiösvények
és hadiárvak gondozása tárgyában megtartott
értekezleten Ullmann Adolf főrendinári tag
ast a kijelentést tette, miszerint saját
birtokán megfelelő intézményt hajlandó
létesíteni huss hadiárva részére, amelyben
az árvak esetleg a legzsengőbb koruktól fogva
teljes ellátásban és gondozásban és megfelelő
kor elérése után népi iskolai és gazdasági okta-
tásban részesülhetnek. Ezen gondolat kiegészí-
tésül Ullmann Adolf ur beadványt intézett
hozzám és közölte, hogy felszólítására eddig
tizennégy nagy részvénytársaság ugyancsak
hajlandónak nyilatkozott hasonló intézmény
felállítására, amely által eddig is háromszáz
hadiárva sorsa lenne biztosítva.

Amidőn ezt a kezdeményezést hálás el-
ismerés kifejezése mellett nyilvánosságra hozom,
együttal azzal a kérésrel fordulok a magyar
társadalomhoz és a magyar gazdasági élet
mindazon tényezőihez, amelyeknek gazdasági
viszonya módot nyújt hasonló intézmény lé-
tesítésére, ezt a nemes eszmét felkarolni és a
hadiárvak gondozását újabb és tökéletesebb
megoldás felé terelni segítkezzen.

A kezdeményező alapgondolata az, hogy
kiseb intézmények létesíttessenek mezőgaza-
sági és ipari üzemek közelében olyan elhe-
lyezés mellett és olyan módokat között,
amelyek a gyermekekkel természetesen leg
kedveltebbek meg az illető életpályát. Azokat
a gyermekeket, akik családi körben nem nyer-
hetnek megfelelő elhelyezést, már a legzseng-
géb korban a szóban forgó intézetek vala-
melyikében kellene elhelyezni, a többiek azon-
ban családi körben maradnának azon kor elé-
réség, amelyben a tanítás és a gyakorlati elő-
készítés kezdetét vehetné. Addig is az ilyen
gyermekek után az intézet a gondozónak bi-
zonyos havi bért fizetne és azoknak ezáltal
anyagi és erkölcsi tekintetben a megfelelő
gondozást biztosíthatná.

A mezőgazdasági pályára fiukat és leányo-
kat egyaránt lehetne előkészíteni és az ipari
pályáknál az iparág természete szerint kellene
az intézetet fiuk, vagy leányok számára beren-
dezni. Az ügy érdekében állna, ha az egész
akció bizonyos összhangba hozatnék, az abban
résztvevők közreműködésével alakulnának ki
az intézmény legcélszerűbb irányelvei.

E célból addig is, amíg az összes hadi-
ösvények és hadiárvak gondozásának ügye a
külszöbön álló országos rendezésben részesül-
hetne, a rokkant hivatal vezető alelnökének

ujjonnan kinevezett helyettesét, Fejérváry Imre bárót kértem fel az ügynek további irányítására. Felkérem tehát mindazokat, akik az eszme megvalósításával foglalkozni kívánnak, hogy e célból Fejérváry Imre báróhoz fordulni sziveskedjenek.

Eltét a remény, hogy a magyar társadalomnak oly gyönyörűen megnyilatkozott áldozatkészsége ebben az esetben is nyilvánulni fog és a nagyarányú kezdeményezésnek megfelelő helytársa talál. Megjelennek lelki szemeim előtt a nagybirtokosok kastélyai és majorjai,

valamint a nagy ipari vállalatok közelében létesülő szerény, egyszerű, de tiszta telpek, ahol a nemzetért elverték haink árvái egészséges, gondos apolásban és nevelésben részesülnek. Minden bizonytalanság, az abból szerre vesznek ebben az alkotásban, az abból szerre áradó áldásban fogják megtalálni legszebb jutalmukat. Tisza István-s. k.

A miniszterelnök bensőséges szózata, mint tudósítónk jelenti, a fővárosi nagypafosok és nagybirtokosok körében már is élénk visszhangot keltett.

Nem kell a német vámközösség

(Aradi állástoglalás a német-magyar-osztrák vámunióról. — A valuta-kerdes. — A hadiadó. — Hatosági munkaközvetítő Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójaól. —

Arad, május 4.

Az aradi kereskedelmi és Ipar-kamara ma délután fél 5-kor közgyűlést tartott, melyen számos igen nagy horderejű kérdést vitattak meg a szép számban megjelent kamarai tagok. A közgyűlésen szerepelt többek között a német-osztrák-magyar gazdasági közeledés és a korona-ártoiyam disparitásának óriási fontosságú ügye, amely az érdeklődő vendégek egész sorát vonzotta a közgyűlési terembe. Erről a két főbb jelentős gazdasági kérdésről Varjassy Lajos dr. kamarai főtitkár tartott rendkívül mély tanulmányra valló kimerítő előadást, amely mindvégig lekötötte a tagok és a vendégek figyelmét. A vendégek sorában ott láttuk többek között Kintzig Jánost, Arad város főispánját, Varjassy Lajos polgármestert, Neuman Adolf bárót, Steinhardt Mór drt és Rosenberg Miksa dr. tb. városi főügyészeket, Keil Lipót dr., Fényes Dezső kulturpalota igazgatót és másokat az aradi szellemi élet szereplői közül.

(Az elnöki megnyitó.)

Ottenberg Tivadar udv. tan. csaknem félórán tartó, rendkívül magas szárnyalású, európai érdekességű gazdasági kérdéseket is magában foglaló megnyitó beszédet mondott, amelyben előszörban megemlékezett a német-osztrák-magyar gazdasági közeledés ügyéről és ama véleményének adott kifejezést, hogy a vámközösség egyik állam fejlődését sem szolgálja. A magyar-osztrák gazdasági kiegyezés érintése után részletesebben foglalkozott valutánk helyzetével és a devizaközpont eddigi működését szakemberien kommentálta. Ama véleményének adott kifejezést, hogy a háboru befejezése után ismét egészen közel-jutunk a fémparitásához. Valutánk javítása érdekében különböző módok megvalósítását javasolta. Az ipari nyersanyag beszerzése, szerinte rendkívül fontos kérdése nemcsak Magyarországnak, hanem egész Ausztriának is és szerinte e fenyegető veszedelemmel csak úgy lehetne megküzdeni, ha a monarchia két állama az összes nyersanyagot igénylő vállalatokat egy szervezetbe egyesítené és így igyekeznék a szükségleteket megfelelő kötésekkel a háboru utáni időre már most biztosítani. A balkán-export kérdése után az elnök rátért a közadók reformjára, amelyek a monarchia mindkét államát közelről érdeklik. Véleménye szerint a háboru után az állami költség az eddigi kétszeresére, tehát mintegy három milliárdra lehet becsülni. Azt hangoztatta, hogy az új közadónál gondosan ügyelni kell arra, nehogy a kereskedelmi és ipari vállalatok olyan nagy adóterherrel sújtassanak, amely azok további fejlődését megakadályozza. A kisipar támoga-

tása, véleménye szerint még fontosabb kérdés lesz, mint a háboru előtti időben volt, mert ez a társadalmi osztály a háboru alatt önhibáján kívül válságba sodródott és az állam hathatós támogatása nélkül aligha állítható talpra. A rokkant kérdés egyszerű megoldásának fejtegetése után rámutatott a kamara legutóbbi hónapokban kifejtett működésére és felsorolta mindama jelentős akciókat, amelyeket a kamara irodája nagy ambícióval vezetett sikerre. Azután lelkes szavakkal hívta fel a jelenlevőket a negyedik hadiközfősn sikere érdekében való intenzív tevékenységre és bejelentette, hogy a kamara 70 000 koronát jegyzett. Végül megkapó szavakkal üdvözölte a jelenlevő Kintzig János aradi főispánt, kiemelte, a kereskedők és iparosok érdekében már eddig is kifejtett igen értékes támogatását, amelylyel a kamara minden mozgalmát valóban megértő jóakarattal igyekezett sikerre vinni. Kérte a főispánt, hogy a jövőben is támogassa működésében úgy a kamarát, mint az általa képviselt dolgozó társadalmi osztályokat.

Kintzig főispán megköszönve az üdvözlést, kijelentette, hogy a jövőben is a töle telhető eszközökkel fogja támogatni a kamara hasznos működését.

(A német—osztrák—magyar vámunió és a korona ártoiyama. — Hatosági munkaközvetítő Aradon.)

Ezután megkezdődött a kamara tanácskozás. Mint a program legfontosabb tárgyát, a német—osztrák—magyar gazdasági közeledés kérdését Varjassy Lajos dr. főtitkár ismertette, abszolút szakavatottsággal. A jelenlevők osztatlan helyeslése közben elmondott egy óráig tartó előadásának az volt a végső konklúziója, hogy sem Magyarországnak, sem Ausztriának, sem pedig Németországnak nem érdeke a tervezett vámközösség megvalósítása. Szerinte Németország gazdasági túlsúlyával a vámunió keretében olyan hatalmas nyomást tudna gyakorolni a monarchia közgazdasági életére, hogy annak hatadása, fejlődése hosszú időre lehetetlenné válnék. Terjedelmes határozati javaslatot nyújtott be, amelynek az a lényege, hogy a közgyűlés írjon fel a szakminisztériumokhoz és terjesztésében az általa előadott adatok felhasználásával tejtse ki, hogy a német—osztrák—magyar vámunió nem volna kívánatos Magyarországra nézve a leghelyesebb a tarifális szerződések rendszerének fenntartása a legtöbb kedvezményi záradék alapján. A Németországgal való gazdasági közeledés ennek a rendszernek keretén belül idandó meg.

A kamara közgyűlése elfogadta Varjassy dr. javaslatát. A mai határozatnak rendkívül súlyt és érdekességet kölcsönöz az a körülmény is, hogy Magyarország gazdasági érdekképviselői közül az aradi kamara az első, amely ebben az epochális jelentőségű kérdésben határozottan és őszintén állást foglal. A nagyszámú jelenvoltak elismerő tapsokkal honorálták a főtitkár élvezetes szabad-előadását.

A főtitkár referált ezután a vidéki kamarák központjának rendkívül hasznos tevékenységéről és bejelentette, hogy eddig közel 60 pároló és alakító tag jelentkezett az aradi kamara kerületéből.

Ezután javaslatára kimondotta a közgyűlés: kérni fogja, hogy a most tervezés alatt álló hatósági munkaközvetítő intézetek egyikét Aradon állítsa fel a kereskedelmi minisztérium. A hatósági munkaközvetítő intézet vezetése ne városi tisztviselőre bízassék, mert ezzel az illető elvonatnék közigazgatási munkájától.

Másik fontos témája volt a közgyűlésnek Varjassy dr.-nak az a referátuma, amely a korona ártoiyamának disparitásáról mondott szakavatott véleményt. Az idő rövidsége miatt Varjassy dr. ezt a szintén nagy jelentőségű kérdést csak néhány mondattal körvonalazta és végül megismertette a közös bizottságnak már bemutatott összefoglaló javaslatot, amely a korona ártoiyamának javítását célzó organikus és mechanikai intézkedések megélelést tartalmazza. Az organikus módszerek közül felemlítendő a mezőgazdasági termelés fokozása, a nagyszabású iparpolitikai; a mechanikai módszerek közül pedig az értékpapir-export, az Osztrák-Magyar Bank devizapolitikájának folytatása az eddigieknél nagyobb áldozatokkal és végül a nemzetközi fizetési rendszer, tökéletesítése egyelőre a központi hatalmak, később az összes nagyobb államok között megfelelő pénzügyi egyezmény útján. A közgyűlés helyesléssel tette magáévá az előadó propezióit és elhatározta, hogy Varjassy dr.-nak erről a kérdéstről szóló tanulmányát a kamara ki fogja adni könyv alakban. A fontosabb témák közül a főtitkár referált még a háboru után történő nyersanyag-beszerzés módokról. A közgyűlés magáévá tette előadó ama javaslatát, amely szerint szükséges volna, hogy Magyarországon külön nyersanyag-beszerző központ létesíttessék, amely az osztrák és német hasonló intézményekkel karöltve már most gondoskodnék a háboru után szükséges nyersanyagok előteremtéséről.

(A hadiadó.)

Ottenberg udv. tan. bejelentette ezután, hogy a megüresedett kamarai segédtitkári állást az elnöki tanács Boigár Lajossal töltötte be.

Boigár segédtitkár előadásában ismerte meg a közgyűlés a hadi nyereség-adó törvény meghozatala érdekében keletkezett mozgalmat és a külföldi, valamint az osztrák hadiadó törvényeket, rendeleteket. Előterjesztette az elnökség és a közös bizottság ez ügyben előadásra ajánlt határozati javaslatot, amelynek lényeges részei a következők: A kamara szükségesnek tartja a háborus nyereségek megadóztatását, az osztrák rendeleteiben lefektetett progresszió alapján. A magyar háborus nyereségek adójáról szóló törvény alacsonyabb adókulcsot tartalmazzon az osztráknál és az adózás maximálisan 25%-ot érjen el. A kizárólag a hadsereg számára dolgozó üzemek hadiadója magasabb legyen. Az adótörvény végrehajtásánál a mezőgazdasági háborus jövede-

lem a leaszigorubb módon puhaltassék ki. A kamara végül tiltakozott Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye feliratának ama kitétele ellen, amely a kereskedőket, iparosokat és gyárosokat azszal gyanoneitja meg, hogy háborus nyereségüket törvénybe ütköző eszközökkel szerezték meg. Asegédükár javaslatára a közgyűlés elhatározta, hogy felir a honvédelmi miniszterhez a 43—50 éves B. osztályu népfelkelők olyan beosztása érdekében, amely lehetővé teszi, hogy üzletük, vagy műhelyük helyén teljesítsenek szolgálatot. A háborúból

viasszatóró kisiparosok támogatása érdekében az aradi ipartestület átirata alapján különböző javaslatok megvalósítását tartja előszarűnek és a közgyűlés helyegléssel fogadta ama bejelentését, hogy a kamara a háboruban sokat szenvedett kis iparosok egzisztenciájának megerősítése érdekében országos mozgalmat fog indítani.

Ottenberg úr. tan. elnök javaslatá alapján esután a közgyűlés levelező taggá választotta: Baross Eszter de. aradvámoggyai és Kintzsig János szarűtanos elnököt.

Az L 20 pusztulása.

— Újabb két támadás az angol partvidék ellen. — Angol gyártelepek bombázása. — Sikeres légi harcok nyugaton és keleten. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 4.

Berlin, május 4. (Hivatalos.) A Wolff ügynökség jelenti:

Egyik tengerészeti léghajórajunk május másodikáról harmadikára virradó éjjel megtámadta az angol keleti tengerpart középső és északi részét és ez alkalommal gyárakra, kohókra és vasuti építményekre Middlesboroughnál és Stocktonnál, a suderlandi ipartelepekre, a hatlepoli megerősített kikötőhelyekre, a Tee folyótól délre levő parti ütegekre, valamint a Firt of Forte bejáratánál levő angol hadihajókra látható sikerrel bőségesen hajított bombákat. Valamennyi léghajó visszatért a heves tüzelés dacára hazai kikötőbe az L 20 kivételével, mely erős déli szélről északra hajtattván a tengeren bajba jutott és Stavangewnél elpusztult. Egész személyzetét megmentették.

Május 3-ikán egyik tengerészeti repülőgépünk sikeresen megtámadta az angolok egy parti üteget Sandwichenél (a Themse torkolatától délre), valamint a Deoltól nyugatra levő repülőállomást.

A keleti tengeren is élénk volt a tengerészeti repülőink tevékenysége. Egyik vízi repülőgépraunk ismét bombákat dobott a „Siawa“ orosz sorhajóra és egy ellenséges tenger-alattjáróra a Moonsundnál. Találatokat ért el. Az ellenség légi támadása Pissen parti állomásunk ellen semmiféle katonai kárt nem okozott.

Egyik tengeralattjárónk április 30-án a fiandriai tengerpart előtt lelőtt egy angol repülőgépet. Ennek utasait egy ellenséges torpedóromboló vette fel. Flottaparancsnokság. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

London. Stavangevből jelentik: Az L 20 német léghajó ma délelőtt 10 óra tájban tűnt fel a szemhatáron, a Jadv parttól délre, és felette, meglehetősen közel a szárazföldhöz, lassan elrepült és Nattfordhoz ért. A Zeppelin sérült állapotban volt. Kiegészítő jelentések szerint a Zeppelin egy sziklásucshoz verődött, amelyen a léghajó hátsó korlátja letört és lezuhant. A léghajó megmentése lehetetlen volt, mert derékon kettétört. Egy torpedóromboló megmentette a léghajó legénységét.

A teljesen roncsosá vált Zeppelin ezután közvetlenül a torkolatnál a tengerbe sodródott.

A hadügyi hivatal a következő közleményes jelentést adta ki: Az L 20 Zeppelin ma délután a nattfordi részen a szárazföldre vetődött. A léghajót, amely korgoupt vetett, most katasztrófa érzi.

Működik még.

a szerb bankóprés.

(A dinár árfolyamának emelkedése. — A szerb érctedezet és a francia állambank.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 4.

Az Armea-Oberkommandó, a szerbiai, illetve montenegrói katonai Gouvernement és a magyar, valamint az osztrák pénzügyminiszteriumok között befejezéshez közeladnak azok a tanácskozások, amelyeknek eredményeképpen rendelkezésben fogják most szabályozni a szerbiai dinár és montenegrói perpera hivatalos átértékelési árfolyamát olyan értelemben, hogy a monarchia a hivatalosan megállapított árfolyam erejéig, a régi szerb és montenegrói pénzek értékét és fedezetét garantálni fogja.

Ma az a helyzet, hogy sem a dinárnak, sem pedig a perperának hivatalos átértékelési árfolyama nincs. Azok a bankok, amelyek Szerbiában a monopóliumokat magtapták, kötötték ugyan szerződést a katonai kormányzósággal, amelyben kötelezték magukat arra, hogy a régi bankjegyeket és a régi pénzt csak a névérték 50%-a erejéig váltják be, azonban ez a szerződés illuzóris, mert a magánforgalomban a dinár árfolyama ma lényegesen magasabb és ma a dinárért 72—79 fillért is fizetnek. Ennek az oka az, hogy a francia jegybank, a Banque de France kommunikéban jelentette ki, hogy a jegybank érctedezete nála van és a szerb bankjegyeket a névérték 75%-a erejéig váltja be. Ezért svájci számlára ma 78 $\frac{1}{2}$ —80 fillért veszik a dinárt és a mi bankjaink ennyit fizetnek azért; akár csak a német katonai hatóságok, amelyek a szalonikii frontnál vásárlásaik ellenértékét dinárban fizetik. A montenegrói perperának ma árfolyama ninesen, a perperáért magánforgalomban legfeljebb ha 5—10 fillért fizetnek.

Ez az állapot semmi esetre sem mondható normálisnak és azért illetékes helyen már régebben gondoltak arra, hogy valamiképpen rendet kellene teremteni. A munkálatokat nagyon megnehezítette az, hogy a régi szerb bankjegyek presek állítólag az országon kívül most is működésben vannak és a szerb kormány állítólag most is készített fedezet nélküli bankjegyeket, amelyeknek beáramlását

természetesen megakadályozni nem lehet. Ez, amennyiben a Banque de France a szerb jegybankért garanciát vállal, természetesen első sorban a francia jegybank kára, azonban a helyzetet és a körülmény nagyon komplikált és a mi részünkről gyors és radikális intézkedést tesz indokolttá.

A tárgyalások mindenesetre többet a medében indultak meg, hogy első sorban biztosítsák a forgalomban lévő szerb bankjegyek fedezetét. Vezető pénzügyi körök: erre az álláspontra helyezkedtek, hogy devalválni nem szabad, viszont azonban a Banque de France-nal állítólag meglévő és nagyon is illuzóris fedezetre támaszkodni szintén nem lehet. A monarchiának tehát realisabb fedezet után kellett nézni és úgy tudjuk, hogy ezt a fedezetet már meg is találták.

A terv az, hogy összeírják a lefoglalt szerb állami javakat s ezeknek értékéből levonják Szerbiának a háboru előtt effektív fennálló államadóságait. A mutatkozó felesleg lesz azután a bankjegyek és a váltópénzek fedezete, ennek a feleslegnek az arányában állapítják meg a hivatalos átértékelési árfolyamot és ennek a feleslegnek az arányában vállal garanciát a hivatalos árfolyam erejéig a monarchia pénzügyi kormányza is. Szó van arról is, hogy rövidesen rendelet jelenik meg, amely kötelezően elrendeli, hogy a szerb bankjegyek tulajdonosai a birtokukban lévő bankjegyeket hivatalos helyen bemutatni tartoznak, ahol a bankjegyeket vagy felülbélyegzik, vagy pedig azokat elismervénnyel, esetleg szükség-bankjegyekkel cserélik ki. A terminus lejártá után a le nem bélyegzett, vagy ki nem cserélt bankjegyeknek hivatalos értékük nem lesz, azokért a monarchia garanciát nem vállal és azok fedezetét nem biztosítja. A kitűzendő terminus nem lesz hosszú, azért, hogy megakadályoztassék a dinár becsúszása.

Ez az energikus rendelkezés a mai turcsa állapotoknak véget fog vetni. Ma ugyanis az állami és hivatalos fizetési helyeken dinárban senki nem fizet, mert a dinárt ma a régebben és a katonai parancsnokság által megállapított 50%-os kényezzerárfolyamnál jóval drágábban lehet értékesíteni. Még a mi bankjaink is megfizetik a magánforgalomban érvényes árfolyamot, mert fedezve vannak. Ma a bankok dinárt 78—79 $\frac{1}{2}$ árfolyamon vesznek, elég nagy tételekben.

Információink szerint a rendezés munkálatai befejezésükhez közelednek és ezért tartottak ilyen sokáig, mert a szerb állami javak összeírása komplikált és nagyon körülfektintő munkát tett szükségessé. Szerbiában ugyanis a katasztrófa nem ismerték, az ingatlanok telemekönyvezeve nem voltak. Mi most a katasztrófa is lefektetjük a meghódított területeken és csak ennek során lehetett számbavenni és összeírni az állami ingatlanokat is. A szerb bankjegyek rendezésére irányuló rendelet rövidesen napvilágot is lát már. Szó van arról is, hogy a montenegrói bankjegyeket illetőleg külön rendelkezés jelenik meg, részben azért, mert Montenegro bankjegye tisztára háborus bankjegy és a Montenegroban található fedezet százalékos értéke a szerbiánál lényegesen kisebb.

A becsület, kötelesség és józan ész parancsolja, hogy jegyezzünk hadikölcsönt.

Jegyzések a negyedik hadikölcsönre.

(A jegyzési idő első felének vége.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 4.

A jegyzési idő első fele vége felé közeledvén, országsszerte rendkívül megélénkült a jegyzési mozgalom. Bár a jegyzési árfolyamot az aláírási időtartam második szakaszára a pénzügyminiszter az időközi kamatokra való tekintettel állapította meg 30 fillérrel nagyobb összegben, mégis a nagy- és kistőke egyaránt siet a maga jegyzéseit még május 6-ika előtt megtenni és így a 30 filléres árfolyamkülönbséget a maga részére biztosítani. Ennek általán előnyös volta abban rejlik, hogy a kis tőkék jelentékeny része amugya gyümölcsözetlenül hever a ládafiában avagy a szalmazsákban és különben is a pénzpiacon uralkodó nagy tökébőség következtében a pénzintézetek a betétek után kis kamatot fizetnek. Ily körülmények között igen sok emberre nézve tényleges hasznot jelent, ha a most következő napokban kisebb árfolyam mellett jegyez a negyedik hadikölcsönre. De nemcsak ez a körülmény adott az utóbbi napokban erős lendületet a jegyzési mozgalomnak. Hozzájárultak ehhez a kedvező harctéri és külpolitikai hírek is. A háború szitójára és legmakacsabb tápiálójára: Angliára a lefolyt héten az igazságosztó végzet súlyos keze nehezedett. Csapatát úgy a Suez-csatornában, mint Mezopotámiában véres vereséget szenvedtek és a nonapokig szívesen védett Kut-el-Amara is elesett. Az oroszok a törököt a hatalmas brit birodalom egy régi veszedelmes sebének feltákadása, a mely könnyen lángra lobbanthatja a gyarmatokban is az elégedetlenség lappangó parazsát. A német gyűru egyre szorosabban ruzdál Verdun körül és a franciák kétségbeesett ellentámadásai összeomlanak a rendszeres német előnyomulás erejében. Az oroszok nemetelenen vergődik ezer kilométeres áttörhetetlen védvonalunk előtt és sikerüket csak a mi részünkre jegyez fel a hadi krónika. Ugyanez a sorsa a nitzegő olaszok milionseregének is. A kiesedett német-amerikai viszony is megengyhűt és veszedelme elmuloban van. Így köszöntenek reánk a május szivderítő napjai a háború immar közeledő győzelmes befejezésének biztató reményében. Ez mindeképen jogosult bizakodás jegyében bizonyára teljes siker fogja koronázni a negyedik hadikölcsönt is.

Aradon ma a következő jegyzések történtek:

Az Aradmegyei Takarékpénztárnál: Aradi Széchenyi gőzmalom r. t. 100.000 korona, Aradmegyei ármentesítő és bevizsabayozó társ. 160.000 korona, Langfelder Mór 60.000 korona, Blaskovich Aladár Nagykirályhegyes 50.000 korona, Mairovitz Mór és fia 40.000 korona, a cég eddigi összes jegyzése 240.000 korona, dr. Gerő Mór és neje 40.000 korona, dr. Auszatovits László 10.000 korona, Kornis Eszter 15.000 korona, Nagy Henrik 10.000 korona, Hammer Miksa 10.000 korona, özv. Hammer Mátyásné 20.000 korona, Parázs Istvánné 20.000 korona, Zeilbauer József 20.000 korona, Králitz Gyula 4000 korona, Králitz Gyuláné 7000 korona, Eleki miszteripályai tőke 2850 korona, Eleki szorgalmi tőke 10.800 korona, dr. Sebestyén József 5000 korona, özv. Bhear Erigyesné 4000 korona, Schuvert Bernátné 5000 korona, Vanesck Ferenc 4000 korona, ipás Janos és neje 10.000 korona, Gazsi János

5000 korona, Nenád Lásza 4000 korona, ifj. Erdélyi Jánosné 3000 korona, Braun Adám 5000 korona, Zeilbauer Márton 5000 korona, Kovács Mihály 2000 korona, Oszlár Kálmán 1800 korona, Arvai István 1500 korona, Ballassa Tivadar 5000 korona, Mahler Franciska 2000 korona, Albert József 1000 korona. Az összes eddigi jegyzés 3.600.000 korona.

Az Aradi Első Takarékpénztárnál: Winkler Emánuel 60.000 korona, Winkler Sándor 50.000 korona, id. Baumann András 35000 korona, Bodnár Lajos 32.000 korona, Szacsavay Zsigmond 30.000 korona, Tormann Károly 40.000 korona, Fürst Odón 25.000 korona, Gröber Gwidó 25.000 korona, Perlaky Gábor 25.000 korona, Kálmán Gyula 20.000 korona, Boros testvérek 17.500 korona, Steiner Mariska 15.000 korona, Sebes Rósa 15.000 korona, Baán Albert 14.000 korona, Berencz Tóbiás 14.000 korona, Aradvármegyei állategészségügyi eb- adó alap 15.000 korona, Piek Ernő 10.000 korona, K. Szathmáry Géza 13.000 korona, Ringsiss Magdolna 12.000 korona, Balázs Gyula 12.000 korona, Engel Sándor 10.000 korona, Baumann Antal 10.000 korona, ifj. Kiss László 15.000 korona, Aradvármegyei közegészségügyi eb- adó alap 10.000 korona, Wessely János 8000 korona, Stern Rezső 8000 korona, Kovács Gyula 8500 korona, Kovács Ferenc 8500 korona, Reich Salamon 7500 korona, Pászthy Ferenc 7000 korona, Hoshak Antalné 7000 korona, Pollák Zsigmond 6000 korona, Blau Fülöp 6000 korona, Sehenk Rudolf Székesfehérvár 6000 korona, Kohn és testvére 5000 korona, Merklér Dávid 5000 korona, Singer Jakab 5000 korona, N. J. 6000 korona, Aradvármegyei mezőgazdasági alap 5000 korona, Aradvármegyei tisztviselő nyugdíjpótló alap 5000 korona, Hauptmann Eva 4000 korona, Popovics Dusan 3500 korona, dr. Fehér Márton 3000 korona, dr. Fried Ernő 3000 korona, Szabó Dénes 2000 korona, Bitsansky Elvira 2500 korona, Hirsch Lajos 2500 korona, Markovics Andor 4000 korona, Györy Aladár 1500 korona, Ehling György 10.000 korona, Aradvármegyei talpai Kabdebó Kálmán és Sándor alap 1000 korona, Borhegyi Károly 2000 korona, Weiss János 2000 korona, Kohn Samuné 2000 korona, Purman Márta 1000 korona, Kunovits Franciska 2000 korona, Blázits Ferenc 600 korona, Dobos Jenő 1200 korona. A mai jegyzés összesen: 692.800 korona. Az összes jegyzés eddig: 2.621.000 korona.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál ma 887,950 koronát jegyeztek. Összes eddigi jegyzés 1,861.200 korona.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál a mai napon az alábbi nagyobb jegyzések voltak: Ozv. Kutka Gézné B.-Csaba 20.000 korona, Richter Antal és neje B.-Csaba 10.000 korona, Hosak Antalné 2000 korona, Kohn Laura 2000 korona, Zimmermann Ignác és neje 2000 korona, Schütz Berta 3200 korona, Böum Izidor B.-Csaba 3000 korona, Zsiros András 4000 korona, ifj. Zsiros András 3000 korona, Kvasz Mária 2000 korona, Erzsébethelyi takarékok 6000 korona, Kokavetz György B.-Csaba 2000 korona, dr. Preisz J. Soborsin 10.000 korona, Gajdos G. Soborsin 2000 korona, Gyertyánty J. Soborsin 5000 korona, Keller J. Soborsin 8000 korona, Urdi A. Soborsin 2000 korona, Klein J. 4000 korona, Soborsini Takarékok 20.000 korona, kisebb tételek 20.900 korona. Összes eddigi jegyzések: 770.350 korona.

Az Aradi Polgári Takarékpénztárnál a következő jegyzések történtek: Sági Róza 2500 korona, özv. Kövesdy Ignácné 1200 ko-

rona, Landauer Samu 1000 korona, Réthy Viktor 5000 korona, N. N. 20.000 korona, Mittner József 3000 korona, Varga Kálmán 3000 korona, Minoritarend 10.000 korona. Eddig összesen 418.000 koronát jegyeztek.

A „Victória” Takarékok és Hitelintézet eddigi hadikölcsön jegyzése 225.150 korona.

Az Aradi Közgazdasági Banknál ma ezek a jegyzések történtek: Erdős Pál 2000 korona, Klein Miksa 2000 korona. Egyéb jegyzések 16.500 korona. Összesen eddig 200.500 koronát jegyeztek az intézetnél.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Salgó Piri zongora-estéje.** Szombaton, 1916 május 6-án esti 8 és fél órakor az aradi zenekonzervatórium nagytermében (Szabadságtér 21) Salgó Piri zongora-estéje. Műsor: 1. Bach: Toccata con fuga, E-moll, 2. Beethoven: Sonata, Fis-dur, op. 78, 3. Chopin: Preludiumok, C-dur, G-dur, Cis-moll, F-dur, As-dur, D-dur, 4. Chopin: Ballada, F-dur, op. 38. 5. Liszt: XII-ik Rapszódia. A hangverseny teljes jövedelme a hadiárvékat illeti. A jegyek ára 2 és 1 korona. Felülvezetések, tekintettel a jótékonycélra, köszönettel nyugtáztatnak.

* **A sivatag rabja.** (Egzotikus dráma az Apollóban.) A tömegtelen társadalmi és detektívdráma után szinte föllélegést jelent a mozibajáró publikum számára A sivatag rabja, a melynek egzotikus levegője egyáltalán nem szolgált még keretül mozidrámának. A sivatag rabja valóban megérdemli a nagy sláger nevet. A Selig-gyárnak egyik legpazarabb, leggazdagabb és legérdekesebb alkotása ez a film, a mely az egyik percben a cselekmény izgalmaival, másik percben Damaszkus utcáink színes és élénk felvételeivel, majd ismét a sivatag pompás képeivel köti le a közönség figyelmét. De a felvételeken kívül meg kell emlékeznünk a szereplőkről, akik egytől-egyig kitűnők. A nagyszabású filmet péntektől kezdve mutatja be az Apolló-színház. 3

* **Modern szélhámosok.** (Bűnügyi dráma az Urániában.) A színház ma folytatja a megkezdett detektív-sorozatot és belőle egy minden ízében modern és ujszerű trükkökkel bővelkedő drámát mutat be. A dráma egy ellopott fejedelmi ékszer körül keletkezik, melyet egy ékszerész árverésen vesz meg és amelyet az udvar vissza akar szerezni tulajdonosának. Az ékszer nagy elővigyázatossággal becsomagolják és lepecsételik és udvari futárral küldik a szomszédos városba. A városban felnyitva a sértetlen dobozt, az ékszer benne nem található. Egy szenális detektív hosszas nyomozás után rájön, hogy a lopásban a magas arisztokrácia egyik hölgye is részes, aki azonban az elfogatást egy ügyilkossággal előzi meg. Minden ízében fordulatos, izgalmas ez a dráma, melynek kivitele és rendezése is művészi munka. — Odette, a Francesca Bertini hírnek gyöngye, legközelebb kerül színre az Urániában. 5

* **A rezervista kadet a közönség kérésére** hétfőn és kedden ujból másorra kerül az Apolló-színházban. 3

* **Kiváló ajándékok Kerpel Rózsának könyvtárában és zeneműkölcsönzőjében.** 139

Minden magyar ember adjon kölcsönt, ha a haza kéri!

Orosz napilap indul Bukarestben.

(Egy millió rubel a román közvélemény elvakítására. — Német mozdonyok Romániának.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, május 4.

A közel napokban „Glória” címen új napilap első száma hagyja el a sajtót Bukarestben. A lap egy millió rubel orosz tőkével indul, a kiadói oroszügynökök, akik az újság munkatársainak horribilis fizetéseket helyeztek kifizetésére.

Az elzárt Predeál.

Bukarest. A predeáli lakosság és villatulajdonosok tegnap délután nagygyűlést tartottak az „Isvorul Pranovei” népbank helyiségében. A gyűlés elhatározta, hogy memorandumot szerkeszt és a miniszterelnök, valamint hadügyminiszterrel intervenniál aziránt, hogy az idény tartamára a hadizóna miatt fogantatosított katonai rendszabályokat helyezzék hatályon kívül és engedjék meg a román uduló vendégeknek a közseg látogatását úgy, hogy a közlekedésre szolgáló részt katonai kordon nátorolja el.

Románia német mozdonyokat kapott.

Bukarest. A bukaresti lapoknak közvetlen forrásból nyert értesülései szerint tegnap Brassón át 18 új mozdony érkezett Németországi Romániába. Románia 50 mozdonyt rendelt németországi gyárakban és a még készülőben lévő 32 gép is rövidesen szállításra kerül.

Nem kapott külföldi gépeket Románia.

Bukarest. A félhivatalos Viitorul írja: Az Epoca jelentette, hogy a Plojest és Cernavoda között a kőolajszállítás céljára épített csővezeték üzembe fogják helyezni. Ez gyermekség. A Balcoiból Plojestbe és onnan Buzau Hagienibe vezető csővezeték tényleg elkészült, de hiányzik a külföldről rendelt gépek, amelyeket a jelenlegi viszonyok között nem lehet Romániába szállítani és így a csővezeték sem lehet üzembe helyezni.

Busché-Palma követ utazása.

Bukarest. Galacból jelentik: Tegnap ideérkezett Bukarestből Busché német követ, akit az állomáson a galaci német konzul fogadott. Délután a követ tiszteletére a galaci német konzul ebédet adott, amelyen a helyi román előkelőségek közül is többen megjelentek. Délután a német követ az „Európai Duna Bizottság” jachtján Brailába utazott.

Carp Filipescu ellen.

Bukarest. A Moldova írja: Az „Epoca” hasábjain szabad tere nyílik a pornografiának. Valósággal tobzódik ez az irástajta vezérekben, hírekben, minden rovatban. A lap hangjában, írásában és durva beképzeltében

reáismerünk az öreg bojárra, a vén Filipescu. Egy ember életének felosztási processzusát látjuk magunk előtt, atinek morális és szociális céljai már eltűntek. Ezt az embert közönséges érzések, kitérősekkel párosult bestiális gyűlölet és heves rombolási düh uralják. Es legnagyobb örömét állati szokásokban, evésben, ivásban, érzékiségben leli. Ez az ember, ki az országot vezetni akarja. Azt hisszük, hogy az utolsó napok eseményei az országot örökre megszabadították Filipescu urtól.

Orosz hadkikötő a Duna torkolatánál.

Bukarest. Tulceaából jelentik: Isacceánál, Curtal község közelében több orosz kotróhajó a Duna medrének mélyítésével foglalkozik. Az oroszok ott hadianyagkikötőt akarnak létesíteni.

Preparált kártyák a főhadnagy csomagjában

(A desi Hungaria nyolcas szobája. — A kolozsvári hadbírószág tárgyalása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Kolozsvár, május 4.

A kolozsvári honvéd hadosztálybírószág folytatta a hamiskártyázással vádolt A. M. honvéd főhadnagy bűnperének tárgyalását. Tegnap a tanukihallgatások napja volt. Dás város polgári és katonai társadalmának előkelőségei vonultak fel a hadbírószág előtt, hogy vallomásaikkal ennek a csunya ügynek zugaiba bevilágítsanak. A vallomások mozaikjából éles vonásokkal rajzolódott ki ennek a kisvárosnak igazi képe, ahol mindenki kártyázott s ahol a Hungaria-szálloda 8. számú szobájában makaóban ezrek usztak el egy óra alatt. Dásen csak az volt ur, aki kártyázott s minél többet vesztett, annál nagyobb volt a tekintélye.

A tárgyalás, mint az első napon, reggel fél 9 órakor vette kezdetét. A vádlott most is friss, rugékony volt s egyáltalán nem látszott meg rajta az előző nap kínos kérdéseinek inkvizíciója. Élénken figyelt a tárgyalás minden mozzanatára s megjegyzései és feleletei, de meg egész egyénisége nem kelti azt a benyomást, mintha bűnös volna.

A tárgyalás megnyitása után Szabo alezredes, aki a tárgyalást a legnagyobb körültekintéssel vezette, a közül tanuk elsőnek Langer honvéd ezredeszt szólította be, akit a bíróság vádlott egyéniségét, jellemét és a szolgálatban tanúsított magaviseletét illetőleg hallgatott ki. A tanu vádlottra nézve elmondotta, hogy a szolgálatban kifogástalanul viselkedett s semmi inkorrekt dolog nem merült fel ellene.

Ezután a végzetes január 8-iki kártyaparti tisztázása került sorra, melyben Storbán dr. árvaszéki elnök, Hirschfeld ügyvéd, Keller hadapród, a vádlott és Bieliky főhadnagy vet-

tek részt. A kártyázás a vádlott szállodai szobájában fejt le s mikor annak vége volt, Hirschfeld ügyvéd arra figyelmeztette Bieliky, hogy a vádlott megjegyzett kártyákkal játszott. A játék után bementek a szobába, megvizsgálták az egyik csomag kártyát s akkor kiderült, hogy annak hátlapja meg volt jegyezve. A cinkolt kártyacsomag egy részét a főhadnagy, másik részét pedig Hirschfeld ügyvéd vette magához. Erre következett a feljelentés.

Igen érdekes volt Böztegar István dr. főszolgabíró vallomása, aki a többek közt elmondotta, hogy a Hungaria főpincére bizalmasan arra figyelmeztette, hogy Hirschfeld Jenőval ne játszon, mert nem neki való játékos. A figyelmeztetést a szolgabíró úgy értelmezte, hogy Hirschfeld inkorrekt játékos. Vallomására esküt tett.

Fodor Dezső gazdasági intéző arról tett vallomást, hogy a főpincértől Hirschfeld dr.-ról hasonló információt kapott, amit Böztegar dr. szolgabíró is jelzett egyszer előtte. Mind a két tanut megeskették. Kulsman Andrej főpincér, aki a bíróság előtt sehogy sem akart emlékezni azokra az információkra, amelyeket a szolgabírónak és a gazdasági intézőnek adott, de azt mondta, hogy az ügyvédet úgy ismeri, mint aki csak commerce-játékokat játszik, házardjátékokat ellenben nem. Majd részletesen elmondta, hogyan szokott a zárt helyiségben játékokhoz telteríteni. A kritikus játszmához nem ő szervirozott. A főpincért a bíróság nem bocsájtotta esküre, mert vallomása nem egyezett meg a két előtte kihallgatott szavanyihető tanu eskü alatt tett vallomásával.

Bözsodi József pincér a bíróság vezetőjének kérdésre elmondotta, hogy a 8-iki partinál a kártyázó urakat szolgálta ki. Az asztalra két csomag kártyát — emlékezte szerint — egy piros és egy zöld hátlapu kártyát tett le. Vallomása nagyon ingadozó volt. Homlokegyenest ellenkező dolgokat állított, mint a vizsgálat rendjén.

Ezután a tárgyalás legérdekesebb része Rittmayer György könyvművésznek, a Piatnik Nándor és fia kártyagyáros cég alkalmazottjának vallomása következett, akita bíróság szakértőként hallgatott ki. A szakértő németnyelvű előadásában a kártya előállításának titkát ismertette s azután a kártyacinkolást demonstratív is bemutatta. Elmondotta, hogy a főhadnagynak a harctéren lefoglalt bőröndjében talált két színárnyalatu hátlapu egy kártyacsomag célzatosan úgy lett összeállítva, hogy abban az öttől kilencig terjedő lapok a többi lapoktól már arnyalatuk által is megkülönböztethetők legyenek. Kizárt dolog, hogy a kártyák egy csomagból valók lettek volna. A két színárnyalatu lapokat a gyárban különböző időkben állították elő s a színek differenciáját a gép testékező hengerének különböző mérvben való testékező idezte elő. Rátért ezután a szintén bannjelként lefoglalt tusírozott kártyák ismeretetésére. Elmondotta s példákkal is bemutatta a megjegyzés technikáját.

A tárgyalás ennek a tanunak vallomásával véget ért. Folytatást a bíróság a mai napra halasztotta.

Minden ötven koronás kölvény jegyzese egy-egy csopp, melyekből milliardok lesznek a hadsereg számára.

Goga, az asszonyok kegyeltje.

(Egy politikai kalandor karrierje. — A hazaáruló agitátor leleplezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 4.

A bukaresti Seara ma érkezett száma írja: A napokban egy Drumariu nevű erdélyi újságíró a következő érdekes broszúrát produkáta: A füzet címe „Erdély beszél, szegény Erdély” és gondolkodóba ejtő állapotokat leplese. Ez a broszúra mutatja, hogy azoknak a zöme, akik itt nálunk Erdély nevében izgatnak Goga Oktavian, Teslaianu Oktavian, Sohcio-pui József, Popp Gica, Buosan Konstantin, Oavoda V. E., Esca Aurél, Imbroanu Avram, Tenkes Livius, Bernemisa Sebestyén, Erasescu Gyula, Ghibu Oniszfor uraknak nemesak hogy nincs joguk az erdélyi román nép képviselői gyanánt viselkedniök, hanem ténykedésükkel kompromittálják az erdélyi románok helyzetét és jó nevét. Ok Erdélyből és a románok panaszaiból spekulációt üznek, traktálnak és más célt, mint személyi érdekeket nem szolgálnak. Reprodukáljuk ebből a könyvből Goga fényképét, mindazoknak, kik igaz képet akarnak maguknak alkotni ezekről az elszéledt erdélyi agitátorokról.

Goga, mint politikus.

Egy pápa fia, szerény, szegényes körülmények közt nevelkedve, báránbőrű subával a mellénye alatt, végzi a szebeni liceumot, majd egy 400 koronás Gbzsdu stipendiummal beiratkozott Budapesten a filozófiára. Nem mintha szegény lenne a szegénység, de azért emlitem ezt, hogy lássák a maga bizar fényében a későbbi Gogának patriotusi és sardnapali viselkedését. Akkoriban is irt gyengécske költeményeket, ami arra indította Sohcio-puit, aki Váradon egy kisebb óciap szerkesztője volt, hogy leközzön belőlük néhányat. Mintegy a gyenge költemények modelljét. Akkoriban mondtam Sohcio-puinak, hogy nagyon rossz indulatú és ok nélküli gyötör egy szép jövőre érdemes embert. Goga sirt, mikor ék-ként neveltségessé tették. De amint látni tesszik az idők változnak. Abban az időben alapítottuk Csurával, Bamutival, Gogával és másokkal a budapesti Luciferult, anonnán kiadottak bennünket, mihelyt a lapnak megvolt az üzleti alapja. Megjelent közöttünk a román konzulátus egy hivatalnok, Teslaianu, aki bízalag Goga gyengeinek a lap uravalt, anékol, hogy írni érték lett volna. Ezért Goga anyósa is panaszkodott, hogy vejet az orosz szellem szvengalizájja.

Azonnal mindketten kiverkedtek maguknak az Asztránál és az Albínánál a sine karkát úgy, hogy példabeszédek keringtek róla. Dekoráltak Gogát, stipendiumot kapott a bukaresti akademiától, egy bukaresti accegnő néhány ezer példányt vett meg a könyveiből sőt randevura hívta Párisba (mint a költő dicsőkedett) sőt egy román miniszter felesége is érdeklődött iránta.

A költő visszatér hazájába átváltozva, grandseignori allűrökkel, lenézve egykori pajtasát és a politikában kér helyet.

A bukaresti reklam hatása alatt Cosma Parten, az Albina direktora elhatározza, hogy szerencsétlenné teszi a saját leányát s férjhez adja a resinori pápa fiának. És Goga kész ember lett.

A nemzeti komité egy gyenge pillanatában megválasztotta tagjának ezt a fiatal gyereket, akinek még csak ez kellett, hogy teljesen megmámorosodjék önmagától és aki jó sok

kellemetlenséget okozva a pártnak hálálta est meg.

Közben Goga költött, rám sokat költött. Cosma Parten már nem győzte. Bukarestből özönlöttek a kiadók ajánlatai. Prémiumok, ösztöndíjak, ajándékok, az Astra meg nem szolgált fizetése, a lapok busás honoráriumai és végül az Albina egyedül évi tizenhatezer koronát fizetett neki, azért, mert párszor aláírta a nevét. Az após folytonosan támogatta, de hiába, a nő egyre mélyebbre süllyedt az adóságokba.

Két évi házassága után újból legényember lett. Elvált és csak a mulatozásnak élt. Néhány sajtóperbe keveredett, amelyekből könnyedén akart kikeveredni. Magyar barátságot szinlel és letordítja Madáchot és Petőfit. Az esküdtsek előtt tősgyökeres magyarsággal védekezik és az após rábeszélésére moderálatlan nyilatkozik és ezért könnyen kilábol a bajból, míg mi a jelentéktelen társai, súlyos börtönöket kapunk.

Még egy lépés és látjuk, hogy a költő elindul egy világkörüli utra és Constanzában a kaszinóban látjuk viszont, egy régi erdélyi barátja feleségének társaságában, ami egy nagy botrányt eredményezett, úgy, hogy a constanzai társaskör táviratilag kérte Take Jonesout, hogy ne szónokoltassák Gogát, mert kifütyülük.

Pénz és pénz! Ez kellett neki mérték nélkül. Jelölik egy biztos bánáti kerületben képviselőnek, de néhány szavazattal megbukik, egy román pap ellenagitációja folytán, akinek a feleségével viszonyt kezdett kortes körutjaalatt. A nagy jövedelmű költő szorongatta a pártot, hogy adjon neki pénzt és sikerült is neki a szegény párt választási alapjából kapnia.

Most jön a java. Minden üzletek ellenére a költőnek nem volt pénze. Kéri, hogy szerződtessek a budapesti Luptánál munkatársnak, ahol 4500 korona előleget vesz fel. Elindul ezzel a pénzzel Olaszországba és onnan küld egy cikket. Cserébe azonban egy pár hónap múlva a Tribunához szegődik, a hajótöröttek lapjához, ahol Boku és Scháspuj csinálták a nemzeti politika tojástancát. Menynit inkasszálhatott itten? Ki tudja. Nem hiába nevezte a híres bukaresti humorista, Ranetti, Gogát „pénzbeszedőnek” — mert mint mondta. — nem látta másként Gogát, mint pénzt beszedni. Mindezek dacára (Miháli ur jámbor és türelmes ember) anékol, hogy a Lupta szerkesztősége kényszerítette volna cikket megírására, Goga pár hónap múlva levelet ír Mihalinak, amelyben bejelenti, hogy elfogyott a pénze. Láttam a levelet. Miháli azt feleli neki, hogy a párt-alap kitogyott, nem támogathatja politikai költségeknak viselésében. És ime a nagy nemzeti költő, a nemzeti szenvedések megénekelője, más levelet ír az ősz partvezérnek és megfenyegeti, hogy nyilvánosságra hozza, hogy Bukarestből pénzeket küldenek. En nem tudom és nem hiszem, hogy küldtek volna, mert nagyon jól ismerem ezeket a bukaresti urakat és politikusokat. Azt hiszem, mindez eléggé jellemzi a költőt. Miháli ártatlannak tudva magát, ismét visszautasította.

Ekkor megindult a Tribunában egy cikk-áradat, amelyben sorba leszamarazta a pártvezéreket és miután a bukaresti alap leleplezése fia-

kót mondott, ami bizonyára azért izgatta fantáziáját, mert gondolta, hogy van olyan közpénz, amelyet nem oszthatott meg Schaopullal, nem maradt más hátra, mint Kristóffy támogatásával egy új román kormánypárt létesítése. A költő elment tárgyalni Kristóffyhoz. Vajda Sándor leleplezte őt. Stere Konstantin megmenti. Most visszatér Bukarestbe és építve a tömeg tudatlanságára, összegyűjti züllött társait és újból proklamálja magát mint Erdély, amelynek nevében ő beszél. Szegény Erdély!

VÁROS ÉS MEGYE

Arad város másfél millió koronát jegyzett a negyedik hadikölcsönre. Arad város törvényhatósági bizottsága ma Kintzig János főispán elnöklésével tartott rendkívüli ülésében határozta el, hogy a negyedik hadikölcsönre másfél millió koronát jegyez. Az aradi nyolc pénzügyintézet kölcsönajánlatát, — amely az állampapír vásárlásának fedezéséről szól — a pénzügyi bizottság tegnap tartott és az Aradi Közlöny mai számában ismertetett ülésében letárgyalta és elfogadta. A közgyűlésen a tanács javaslatát Vannay Gyula tanácsnok ismertette. A határozat szerint a város másfél millió koronáért vásárol 91.40 korona árfolyamon 5 és fél százalékkal kamatozó kincstári jegyeket. Az összegnek 15 százalékát, amelyet a jegyzésnél azonnal le kell fizetni, a város törzsvagyona adja és a 261 ezer koronát a közgyűlés ki is utalta Varjassy Lajos polgármester kezéhez. A még szükséges tőkét a nyolc pénzügyintézet hitelezi, akiknél a város, saját tőkéjük arányában, a következő kép jegyzi a hadikölcsönt: az Aradi Második Takarékpénztárnál 481 ezer korona, az Aradmegyei Takarékpénztárnál 280 ezer korona, az Aradi Polgári Takarékpénztárnál 220 ezer korona, az Arad-essanádi Takarékpénztárnál 200 ezer korona, az Aradi Ipar- és Népbanknál 200 ezer korona, az Aradi Közgazdasági Banknál 60 ezer korona, az Aradi Központi Takarékpénztárnál 40 ezer korona, az Aradi Általános Takarékpénztárnál 20 ezer korona. A közgyűlés határozata nyomban végrehajtandó. A gyámpénztári alap terhére a közgyűlés 100 ezer korona jegyzését rendelte el.

Folytatólagos sorrendje az Arad az. kir. város törvényhatósági bizottságának május hó 10-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésén tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 4. A tanács előterjesztése a miniszteri leiratnak megfelelően helyesbített aradi fertőtlenítő intézet szabályzatának elfogadása iránt. 5. Polgármester előterjesztése Fényes Dezsőnek a közművelődési intézet igazgatójává történt magválasztása folytán a közművelődési intézet felügyelő bizottságának üresedésbe jött tagsági helynek választás utján való betöltése iránt. 6. A lippai az. kir. főerdőhivatal kérelme a ménesvölgyi 28. sz. 7 hold bérletének meghosszabbítása iránt. 7. A tanács betérjeszti a Zuffar és Hollós céggel megkötött szerződést jóváhagyás végett. 8. A tanács előterjesztése Bernath József és társának az Ovár-téri 2 katasztrális hold bérletére vonatkozó ügyében. 9. A tanács betérjeszti az Első Aradi sertéshizláló r. t.-gal kötött földhaszonbérleti szerződést jóváhagyás végett. 10. A tanács betérjeszti Bloch H. céggel kötött szerződést jóváhagyás végett. 11. A tanács betérjeszti ifj. Kristóffy Jánossal, Ruzsity Jánossal, Szávin Szvetozárral (2), Tóth Lajossal (2), Sipos Mladennal (2), Borár Mihályival, özv. Regyis Györgynével (2), Podoba Jánossal (2), Kuballa Albertnével kötött földhaszonbérleti szerződéseket jóváhagyás végett. 12. A jogügyi, pénzügyi és műszaki bizottságnak jelentése az Aradi Villamosági r. t.-gal kötendő pótszerződés, illetőleg ezen ügynek napirendről leendő levétele iránt. 13. A tiszti ügyesség betérjeszti Szerb Vazulal (2), Igaz Gábornéval (2), kötött földhaszonbérleti szerződéseket jóváhagyás végett.

Anglia izmai vasból vannak, de agyveleje vatta.

(Diktatura készül Angliában. — Elfogadták a véderőjavaslatot. — Az ir vezérek kivégzése.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 4.

Hága. Lord Cecill levele, amelyben azt írja, hogy ne engedjenek unionista pártkabinetet alakítani, mert minden száz választó közül negyven elvileg ellenzi ezt, mindenteljesen nagy teitűnést keltett. A Times azt tejteteti, hogy a jelenlegi kormány visszajöpeése csak hasznos lehet, mert a kormány határozatlansága teljesen lehangoja az olasz és a francia szövetségeseiket. Egy francia államférfi erről úgy nyilatkozott, hogy Anglia izmai vasból vannak, de agyveleje vatta. Ugy látszik Lord Cecill levele egyelőre eikeszített terv volt, hogy mar most előkészítsek Angliát egy diktatori hatalommal tejtuhazott kormányra, amelynek Northcliffe iord lenne a lelke és Lloyd George a megtestesítője.

London. Az alsóházban Asquith miniszterelnök benyújtotta az új véderőjavaslatot, amely az április 27-én visszavont bill rendelkezéseit tartalmazza, de azzal a kiegészítéssel, hogy kimondja a kényszerszolgálatot a tizennyolc és negyvenegy év között levő nős emberekre is. Ez a rendelkezés csak egy hónappal a bill elfogadása után lép életbe, hogy az illetőknek lehetővé tegye, hogy önként jelentkezzenek. Külön intézkedés van a kiképzettekre, akikre nincs azonnal szükség és akik így tejtartathatják polgári foglalkozásukat, amíg behívják őket. A véderőjavaslatot első olvasásban egyhangulag elfogadták.

London. Asquith miniszterelnök az alsóházban bejelentette, hogy Pearce, Clark és Mac Donagh ir lázadókat, akik a köztársasági proklamációt aláírták, haditörvényszék elé állították, amely őket vétkeseknek ítélte és ma reggel mindhármukat agyonlőtték. Három más lázadót a haditörvényszék 3 évi börtönre ítélte.

Bern. Civrieux őrnagy a következőket írja a párisi Journalban:

— Németország tapasztalataiból tudja, hogy a kontinens legnagyobb győzelmei sem jelentenek döntő diadalt, amíg az angol birodalmat le nem tiporta. Ezért nagyon valószínű, hogy Németország nagy támadást fog intézni nemcsak az angol-francia seregek, hanem egyuttal flottájával Anglia ellen is. A három legutóbbi Zeppelin-támadás, a német flotta bombázapora az angol városok ellen, s a dublini zendülés is mind arra vall, hogy Németország készül valamire. Belgiumból nagy csapatmozdulatok híre érkezik és a Vogezek frontján, valamint Lotaringiában is fölvette újra az ellenség aktivitását, amellyel mar február 21-ike óta felnagyott. Alig letagadható impresszionok, hogy Németország most is meg akarja tartani a kezdeményezés előnyeit.

A Corriere della Sera szintén küszöbonallónak nezi a belgium nagy német offenzívát,

hadseregnek eme diadalmas napjáról. Azon bensőséges, együttes bajban és küzdelemben megedzett legyverszövetség, amely egy évvel ezelőtt a világtörténelem egyik legnagyobb és következményeiben legsúlyosabb győzelmét kivívta, Isten segedelmevel továbbra is legerősebb biztosítékot ad sikereinknek. Ha még kemény munka áll is előttünk, a győzelem a miénk marad. Frigyes főherceg, tábornagy.

Vilmos császár, legfőbb hadurunk barátja és szövetséges társa kegyeskedett a következőképpen válaszolni:

— Szívesen köszönöm Neked barátságos tavisratod. Magam is megemlekezem e napról, amelyen évfordulóját ünnepeljük annak a napnak, amely a nagy galiciai offenzíva kezdetét jelentette. Hálás szívvel emlékezem meg ismét arról a hősiességről és egyetértésről, amely a szövetséges hadseregeinknek rohamra induló csapatait lelkesítette. Arra kérlek, közöld ezt a parancsnokságod alatt álló csapatokkal. A mult év diadalmas tetteire való emlékezés feljogosít arra a bizodalmas reményre, hogy a közös akarat ki fogja vivni a végleges győzelmet. Segítsen hozzá az Isten, Vilmos.

A két tavisrat az összes csapatoknak tudomásul adandó. Frigyes főherceg, tábornagy.

Vilmos császár a gorlicei áttörésről.

Ejjei 1/3 orai telefonjelentés.

A sajtóhadiszállásról jelentik: A gorlicei áttörés évfordulója alkalmából Frigyes főherceg a következő tavisratot intézte Mackensen tábornagynak:

— A legszívélyesebb szerencse kívánatomat tejezem ki Excellenciádnak a gorlicei csata első évfordulója alkalmából. Adja az Isten, hogy Ön kedves tábornagy ur újabb győzelmekkel gyarapíthassa a szövetséges fegyverek hervadhatatlan dicsőségét és azt a nagy sikert, amely mindörökké az Ön nevéhez fűződik Excellenciád dicsőségére és a közös ügy javára. Frigyes főherceg, tábornagy.

Frigyes főherceg ezenkívül a következő hadsereg főparancsnoksági rendelkezést adta ki.

— A gorlice-tarnovi áttörés első évfordulója napján őfelsége Vilmos német császárhoz a következő tavisratot intéztem:

— Ma egy éve, hogy a német, osztrák és magyar csapatok győzelmes csatában áttörték a galiciai orosz hadállásokat. Hűséggel és tisztelettel emlékezem meg úgy én, mint derék harcossaim Felségednek és a német

Az aradi rendőrbiróság és a kereskedők.

(Érdekes vita az aradi kamara közgyűlésén.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 4.

Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara ma délutáni közgyűlésén a kamara elnöksége szóvá tette, hogy az utóbbi időben sajnálatos irányzat keletkezett, amely az aradi kereskedők és részben az önálló iparosok megélhetésének rovására esik. A kamara elnökségének véleménye szerint a kereskedők és iparosok elleni hangulatot részben táplálja az az aradi hatósági fórum is, amely hivatásánál fogva gyakran foglalkozik eme társadalmi osztályok ügyes-bajos dolgaival. Az elnökség és a közös bizottság azt javasolta: mondja ki a közgyűlés, hogy sajnálattal látja ennek az irányzatnak hatósági táplálását és tejhatalmazza a kamara vezetőségét, hogy amennyiben ezen a téren enyhülés nem mutatkoznék, a rendelkezésre álló összes eszközök tejhatalmazásával igyekezzenek gátat vetni ennek az áramlatnak.

Műlek Lajos dr. levelezőtág nem helyesli a javaslatot, mert ezzel a kamara egy közigazgatási bírói funkciót végző hatóság működése fölött gyakorolna kritikát, amelyhez nincs joga a közgyűlésnek. Ha ez a fórum sérelmes ítéleteket hoz, az ellen jogorvoslattal kell élni és más eszköz alkalmazása szerinte nem bir jogalappal.

Műlek dr. beszéde közben ilyen hangok hallatszottak:

— Ehhez joga van a kamarának.

— A kamarát épen ezért szervezte a törvényhozás.

— Hatalatlan dolgok történtek az utóbbi időben.

Nagy Sándor dr. levelezőtág helyesli Műlek Lajos álláspontját. Faragó Rezső kijelentette, hogy a törvény alkalmazása ellen a kereskedőknek és iparosoknak nincs kifogásuk, de az a mód, ahogyan ezt a társadalmi osztályt egyes közigazgatási fórumoknál kezelik, jogot és okot ad a kamarának arra, hogy elhangzott javaslatát megtegye. Folyamatban levő kihágási ügyekről, vagy tejtjelentésekről információt kap a nyilvánosság, holott az ítélet jogerőre emelkedése előtt egyáltalán nem volt szabad ilyen kihágási ügyekről a sajtót informálni.

Az érdekes kérdést Varjassy Lajos polgármester döntötte el tontos tejszólásával.

— En nem helyeslem, — mondta a polgármester általános helyeslés között — hogy a háboru alatt a kihágási tárgyalásokról és ítéletekről a sajtót informálják. En még az sem tartom helyénvalónak, ha a jogerős ítélet közlés céljából a sajtó rendelkezésére bocsátja a közigazgatási hatóság. Véleményem szerint a mai viszonyok között ezek nem tartoznak a nyilvánosság elé. En különben is rövid idővel ezelőtt azt a kívánságomat tejeztem ki a kihágási bíróságon, hogy az ilyen kihágási tárgyalásokról az eljáró usatviselők ne informálják a sajtót.

Varjassy dr. főtitkár kijelentette, hogy a polgármester megnyugtató tejtviszólása után a kamara elnöksége tárgyalatlannak tekinti az előterjesztett javaslatot. A kamara vezetősége mindenesetre éber figyelemmel fogja kísélni a rendőrbiróság ezirányu tevtékenységét és a szükséghez képest fog eljárni a jövőben.

A közgyűlés megnyugvással vette tudomásul a kijelentést.

Várják a kancellár nyilatkozatát.

Holnap nyújtják át a német válaszigyzéket.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, május 4.

Berlin. Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár visszatért a nagy főhadiszállásról Berlinbe. Felelhető, hogy a legközelebbi napokban a birodalmi gyűlés költségvetési bizottságában közléseket tesz a helyzetről.

Berlin. Az eddigi megállapodások szerint ma délután adják át a német kormány választ az amerikai jegyzékre Gerard amerikai nagykövetnek. A közvéleményben egyre inkább felülkerekedik az a meggyőződés, hogy a német-amerikai ellentetek sima és békés elintézése sikerülni fog és ezek a kilátások ma kedvezőbbek, mint a válság folyamán eddig bármikor.

Bécs. A német birodalmi kormány válaszigyzéséről, a melyet valószínűleg csütörtökön délután fog Jagow államtitkár Gerard berlini amerikai nagykövetnek átadni, a Neue Freie Presse azt írja, hogy a jegyzék semmi olyat nem fog tartalmazni, ami a viszonyt kiélesítené, mert Németország döntő tényezői semmit sem kívánnak őszintebben, mint azt, hogy az Egyesült-Államokkal támadt térsértések elismujanak és a konfliktus megszünjék.

Mihelyt a német birodalom kormánya megadta a választ, Amerikán lesz a sor, hogy nyilatkozzék a már most kifejezést lehet adni annak a reménynek, hogy Amerikában méltányolni fogják azt az alaposítást, és komoly higgadságot, a melylyel Németország a választ elkészítette. Berlinben és Bécsben illetékes helyen egyaránt osztják ezt a hírt. A német jegyzék szövege még nem ismeretes, de annyi bizonyos, hogy hangja békülékeny és szándékos rosszindulat nélkül semmi olyat nem lehet szövegéből következtetni, ami a viszonyt elmérgesíthetné.

Elrejtett fémtárgyak egy aradi tanítónőnél.

(A rendőrség nyomozása)

Az Aradi Közlöny tudósításaiból.

Arad, május 4.

Pár hónappal ezelőtt a rendőrség eljárását indított Ursity Darinka aradi tanítónő ellen. Ursity Darinka, aki szerb vallású, Zrinyi-utcai lakásán titított összejöveteleket rendezett idegen alattvalók számára. A rendőrség tudomást szerzett ezekről az összejövetelekről és éppen akkor lépett be egy alkalommal a tanítónő lakására, amikor ott egy nagy társaság volt együtt.

Ma egy újabb eljárás indult meg a tanítónő ellen. Sokkal súlyosabb, mint az előbbi. Most izgatással vádolják Ursity Darinkát. Hetekkel ezelőtt, amikor a városban kidobolták, hogy a rez- és fémtárgyakat a hadsereg céljaira szolgáltatassák be, egy rendőr, aki ezt kidobolta, jelentést tett a bűnügyi osztályon Beretz Ferenc rendőrkapitány-nak, a bűnügyi osztály vezetőjének, hogy a Thökoly-téren egy asszony arra figyelmeztette, hogy menjenek el Ursity Darinkához, ott sok fémtárgyat találnak elrejtve. Beretz Ferenc rendőrkapitány kiadta az ügyet Borcaók Lajos detektívnek nyomozás céljából, aki ma részletes jelentésben számolt el nyomozása eredmé-

nyéről. A detektívnek pontos adatai vannak arról, hogy a tanítónő a vele egy valláson levő aradi ismerőseit arra biztatta fel, hogy rez- és fémtárgyaikat ne adják át a hatóságoknak.

Es ő maga is elrejtette fémtárgyait. Borcaók a napokban házkutatást tartott Ursity Darinka és az anyja, özv. Ursity Vazuliné Zrinyi-utca 4. szám alatt levő lakásán és a ház pincehelyiségében igen sok rez- és fémtárgyat talált elrejtve. Ezek a fémtárgyak különböző edények és dísz tárgyak voltak. A detektív a tárgyakat, mint bűnjelket, letoglalta.

A rendőrség még nem hallgatta ki a tanítónőt és meg nem tudul, mit fog telhozni védekezésére. Érdekes megemlíteni, hogy Ursity Darinka, az aradi Weitzer Janos-utcai elemi leányiskola magyar tanítónője, mintegy tizenöt éve.

H I R E K. LEGÚJABB.

Ejjel 3 órai telefonjelentés.

Stockholm. A svéd első kamara hetvenhét szóval, ötvenkettő ellen magáévá tette Stelen tanár, képviselőnek az Aland kérdésben Oroszország ellen irányuló interpellációját.

Berlin. A lokalanzeigernek jelentik Rotterdamból: Az ir zavargásoknál letartóztatták lord Donougboore Richárdot is, aki születésénél fogva nem is ir gróf, hanem az angol királytól nyerte a grófi rangot. A lord a kilencszázas években hadügyi államtitkár volt és jelenleg az angol lordok házában több bizottságban elnök. Az eset Angolországban nagy szenzációt keltett.

Gent. A La Rochelle melletti robbanást csak most jelentik, hogy milyen óriási meretű volt. A robbanás szomszedságában öt gyár teljesen elpusztult és a hazak szintén rombadőtek. Több mint száz a halottak száma és a kár több, mint két millió frank.

Zürich. A Tagesanzeigernek jelentik Luganoból: Az alpesi vadászok vesztesége az összes olasz lapok beváltásai szerint a teljes létszámnak hatvanöt százalékára becsülhető.

Bukarest. Pár nap előtt különböző híreket közöltek azokról az állítólagos nyilatkozatokról, amelyeket egy román tábornok Czernin grófnak, a monarchia bukaresti nagykövetének katonai kérdésekben tett volna. Czernin gróf a Moldovában ezeket a közléseket hazugságoknak és teljesen konfliktusoknak mondja.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelentik: Egy konstantinápolyi távirat szerint az oroszok szikratáviró útján azt a hírt terjesztik, hogy elfoglalták Erzundzan-t. A török főhadiszállás közli, hogy a jelentés konfliktuson alapszik. Tegnap ismét fellegyverték bandák szálltak parira a kisázsiai parton, de miután marhákat és élőjószágokat raboltak, visszatértek a szigetre.

Kitüntetés. A király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül Hegedűs József 2. népfelkelő gyalogezredbeli népfelkelőt a másodosztályú ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

A gazdasági tanácskozások. Budapestról jelenti tudósítónk: A magyar és az osztrák kormány gazdasági tárgyalásait ma este kilenc óra előtt félbeszakították és legközelebb újból folytatni fogják. Az osztrák miniszterek az éjjeli vonattal visszatértek Bécsbe.

A bécsi kölpolgármester bírósága. Budapestról telefonálja tudósítónk: Néhány nap óta Bécsben és Budapesten az a hír terjedt el, hogy a király Weisskirchner bécsi kölpolgármestert bárói rangra emeli. Mint a Pester Lloyd illetékes helyről értesül, erről a rangadományozásáról mit sem tudnak.

A bolgár képviselők Tisza Istvánhoz. Budapesti tudósítónk jelenti: A bolgár szobranje tagjai, akik tegnap utaztak el Budapestről, Tisza István gróf miniszterelnökhöz a következő táviratot intézték: Elhagyva az Önök szép és vendégszerető fővárosát, ahol két napon át a rokonszerv és a barátság minden jeleiben részesültünk, kerjük Miniszterelnök urat, fogadja megegyszer háts érzelmek kitejezését.

Höfer újabb kitüntetése. Budapestról jelenti telefonon tudósítónk: A katonai Rendeleti Közlöny mai száma közli, hogy a király elrendelte, hogy Böhm-Ermolli lovassági tábornoknak hadserege eredményes vezetéséért a legfelső dicsőre elismerés tudtul adassék. Kupp tábornagy varparancsnoknak a hadiékítményes első osztályú vaskoronarendet, Höfer lovag altábornagynak, a vezérkari főnök helyettesének pedig a Lipót-rend hadiékítményes parancsnoki keresztjét adományozta a király kitűnő szolgálataik elismerésül.

Halálozások. Özvegy dr. Verzár Gyuláné, Jakabffy Hermin, ma délután hetvenkét éves korában rövid szenvedés után elhunyt. A jótékonyaságáról híres urinó halála nagy részvétet keltett Aradon. Az elhunytban dr. Török Ferenccé Verzár Erzsébet édesanyját gyászolja. A holttestet szombaton reggel nyolc órakor a Perényi-utca 16.-18. számú házban beszentelik, innen Kupa pusztára szállítva aznap délután négy órakor a családi sírboltba temetik el. A haláleset gyászba borította a Jakabffy és Verzár családot.

Farkas Károly az Aradi Első Takarékpénztár tisztviselője tegnap délután huszonhét éves korában rövid szenvedés után meghalt. Temetése holnap, pénteken délután három órakor lesz az aradmegyei kórház halottas házából.

Grishaber Lipót életének 63. évében május hó 3-án elhunyt. Temetése f. hó 5-én d. u. 2 órakor lesz.

A városi vállalatok alkalmazottjainak jutalma. A műszaki bizottság ma akarta tárgyalni a városi üzemek 1915. évi zárazamadását, azonban a tagok még nem tanumányozták át. A bizottság úgy határozott, hogy az alkalmazottak rendes évi jutalmának kifizetését javasolja a közgyűlésnek, minthogy az üzemek 100 ezer korona jövedelme ezt megengedi.

A vak katonáknak. Márkus Laciika első osztályú tanuló Borosbeszéről három koronát küldött az Aradi Közlönyhöz a vak katonák részére. A kis fia iskolai ünnepeken hazatias verset szavalt és ezért kapta jutalmul az összeget, amelyet rendeltetési helyére juttatunk.

Házasság. Müller Hajnalka házasságot kötött Szabados Andorral. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Wenckheim László grófnak ajánlják fel a békési mandátumot.** A Pozsonyban nagy érdeklődéssel kísért hadseregszállítási perben távoli érdekeltsege van a békési képviselő választókerületnek is. A nagy per első vádlottja: *Ivánka Imre* ugyanis a békési kerületet képviseli az országházban. Ivánkát függetlenségi programmal választották meg annak idején Békésen. A függetlenségi párt mindjárt a háboru elején értesére adta Ivánkának, hogy nem nagy örömmel látják hadseregszállítási tövékenységét és ekkor Ivánka be is jelentette kilépését a pártból. Most az országgraszoló botrány után a békésiek is szeretnének szabadulni képviselőjüktől, akinek különben megválasztása óta színét se látták, híret se nagyon hallották a kerületben. Abban biznak Békésen, hogy Ivánka Imre nem is várja be hosszan húzódó pere sorsát, hanem önként leteszi mandátumát. Ebben az esetben a júniusban összeülő képviselőház kituznetné a választást. A békésieknek már meg is van a jelöltjük: **Wenckheim László grófot**, a békési földesuratszeretnékmegnyerni. Wenckheim gróf, aki mindig szeretettel érdeklődött a békési ügyek iránt, jelenleg is tagja a képviselőháznak. Az utolsó általános választásoknál a kispénzei kerület választotta meg munkaparti programmal. A választáson a gróf 1246 szavazatot, ellenjelöltje Goga Oktávián, aki azóta Romániába szökött, 1034 szavazathoz jutott. A békésiek úgy tudják, hogy Wenckheim László gróf csak abban az esetben hajlandó elfogadni a békési mandátumot, ha pártkülönbség nélkül mellette vannak a választók. Egyelőre tehát tekintélyes békési polgárok a békési pártelnökökkel tárgyalnak és közös konferenciát szeretnének összehívni, amelyen úgy a munkaparti oldalról Wenckheim László grótot kérnék a megüresedő mandátum elvállalására.

— **Arató gummisarok.** Budapestről telefontájja tudósítók: A múlt héten Bécsben bestiális rablógyilkosság történt: Wankó Amália masszírozónót két férfitárogatója halálosan összeverte és kifosztotta. A szerencsétlen nő rövid szenvedés után meghalt. Az orvosok megállapítása szerint a két gyilkos agyonrugdosta és összetaposta áldozatát. Az egyetlen nyom, amit a gyilkosok Wankó Amália lakásán hagytak, egy leszakadt gummisarok volt. A bécsi rendőrség ezen a nyomon kiindulva megelfogta a tetteseket egy 18 éves szakácsot és ugyanolyan idős pincért, akik mind a ketten egy bécsi mulatóhely alkalmazottai. A két síhader besorozott katona, a 18 évesek sorozásán váltak be és május 11-én kellett volna bevonulniok. Mindketten beismerték a gyilkosságot.

— **Az aradi Vörös Kereszt közgyűlése.** Az aradi Vörös Kereszt Egyesület e hó 6-án, szombaton délután 4 órakor tartja meg a város háza emeleti termében évi közgyűlését, amelyre ezúton hívja meg az egyesület tagjait és az érdeklődőket Vásárhelyi Janka elnöknő és Hász Erzsébet alelnöknő.

— **Athelyezés.** A király *Molnár István* főhadnagyot a 2. gyulai honvédegyezred tényleges állományába helyezte át.

— **A bolgár képviselők Bécsben.** Bécsből táviratozzák: A bolgár szobranje vendégségben lévő tagjai tegnap felhasználták a pompás tavaszi délutánt, hogy Bécs néhány nevezetességét megtekintsék. Délután Szojanov bolgár ügyvivő teát adott. Este a bolgár vendégek tiszteletére az Operaházban díszelőadás volt, amelyen az udvar részéről Izabella főhercegnő és leánya jelentek meg. A házat előkelő közönség töltötte meg, a többi között Montenuovo főudvarmester, Burián báró külügyminiszter, Weiskirchner polgármester s Bleyleben helytartó voltak jelen. Előadásra Sába királynője első felvonása, valamint két ballet került. A vendégek a fényes előadást fészült figyelemmel kísérték és etragédiáknak gyakori tapsban adták kifejezést. Este a bolgár vendégek tiszteletére Burián báró közös külügyminiszter vacsorát adott, amelyen megjelentek az osztrák kormány tagjai is. A vacsora folyamán Burián báró hosszabb felkészöntőt mondott, amelyben a bolgár hadsereg fegyver tényeit dicsőítette és megemlítette azt a barátságos szimpátiát, amellyel a két ország lakossága egymással szemben viselkedett.

— **A konstanzi játékbank husvétja.** Bukarestből jelentik: A félhivatalos Viitorul írja: Azt hittük, hogy a hazárdjátékok megadóztatásáról hozott törvény nyakát fogja szegni a szinajai és konstanzi játékbartangoknak. Csálódunk, mert ezek a játékbartangok oly nagy nyereséggel dolgoznak, hogy a kirótt adót könnyűséggel fizetik meg. A konstanzi kaszinó április 14-én nyit meg és csak a husvéti ünnepek alatt 80.000 koronás nyereséget ért el. Így most már biztosra vehetjük, hogy a játékbartangok ezután fokozott mértékben foztják majd ki a játékosokat és ezáltal újat és módot találnak arra, hogy az új törvény az ő javukat szolgálja.

— **Életunt fiatal asszony.** Ma dében tízenkét óra tájban a Vadászúrt szállodából értesítették a rendőrséget, hogy egyik emeleti szobában egy fiatal asszony öngyilkosságot követett el. A rendőrségtől, minthogy hatósági orvost sehol sem találak, Nyáry László ügyeletes rendőrtiszt ment ki, megállapította, hogy az öngyilkos Szép Györgyöt húsznegy éves aradi asszony, akinek férje békében rendőr, most a harcován van. Az öngyilkos asszony marólugott ivott és eszméletlen állapotban a kórházba kellett szállítani. Abban a szobában, ahol az öngyilkosságot elkövette egy levelet találtak, melyekben azt írta, hogy megunta az életét és ezért lett öngyilkos. Az öngyilkos állapota súlyos, de nem életveszélyes.

— **Május 10-ig érvényesek a zsir-jegyek.** Varjassy Lajos polgármester közhírré teszi, hogy a városi gazdasági hivatal által a városi lakosság részére kiadott zsirjegyek május 10-én hatályukat veszítik, miért is az ezen időpontig ki nem váltott zsirjegyesség kiadásáról — bár arról zsirjegy van forgalomban — újból fog intézkedni.

— **Elveszett nyugtakönyv.** Tegnap elveszett egy fekete kötésű nyugtakönyv 101—200. terjedő számozással. Miután a könyv megtalálásra teljesen értéktelen, kéri, hogy azt juttassa el az Aradi Közlöny kiadóhivatalába.

— **Alkalmi olcsó árak a Fischer áruházban.** Jó minőségű tehér vagy sames férfi ing darabja 7 korona, egy nyuszór kemény kalap 7 korona, fekete finori edelweis harisnya 250 korona, gyermek patent és cerna harisnyák 150 koronától 3 koronáig. Megérkeztek a gyönyörű matröz sapkák és leányka kalapok 3 koronától 7 koronáig. Egy férfi vagy női nyers selyem ernyő 7 korona. Fischer Nagy Áruház. 271

— **Underwood-gépiró és gy rsiro szakiskola Zitter és Hollós cégnél,** főpostafalaszemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legjutányosabban vállaltatnak. 4697

— **Üzleti könyvek, u. m. strazsák, főkönyvek és irodai cikkek Kerpelnél.** 277

— **Gyermek-kocskák, gyermek-azékek csakis Fischer nagyruházában 10 koronától 150 koronáig.**

— **Csomagoló papírok nagyban Kerpelnél.** 241

Senki ne maradjon el a nemzeti kölcsön aláíróinak hadseregéből.

Románia nem fél a központi hatalmak győzelmétől.
(A négyesszövetség és a kis államok szabadsága.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, május 4.

A „Moldova” írja ezeket a nagyjelentőségű sorokat: Az európai háboru egyik különös jelensége az az ellentét, amely egyes népek eddigi eszméi és jelenlegi magatartása között mutatkozik. Így fogadtak el államok olyan elveket, amelyek ellen évszázadokon át küzdöttek és mutatnak egyes népek, akik eddig önzésükről voltak ismeretesek, altruisztikus érzelmeiket.

Anglia, Francia-, Orosz- és Olaszország nem kizárólag saját érdekeikért küzdenek, hanem — amint erről esalján biztosítanak — elsősorban a kis államok szabadságáért, melyet a porosz militarizmus fenyeget. Igarán előkelő államok ezek, hogy ha nemes emberi érzéseikről ily szép tanuságot tesznek.

Felcsalagos dolog arra az ellentétre számotatni, amely eme elv és azon igazi okok között mutatkozik, melyek a négyesszövetséget a világháboru megkezdésére indították. Ezeket az okokat az egész világ ismeri. Franciaország 40 év óta foglalkozik a rovanoha eszméjével, Oroszország Konstantinápolyt szeretné, Olaszországnak Triestre gerjött étvágya, Anglia pedig Németország hadi és kereskedelmi flottáját akarja megsemmisíteni, hogy így versenytársától szabaduljon meg.

A kis államok szabadságának elve, melyet Németország sohasem fenyegetett, nem egyesik meg a négyesszövetség eddigi magatartásával, miután elnyomott nemzetek élnek uralmuk alatt, nem egyezik meg ezenkívül a háboru elején követett eljárásukkal sem, amikor a kis és független nemzeteket akaratuk ellenére kényszerítették a háboruban való részvételre, vagy pedig önzendekeségi joguk megsértésének tűrésére.

Igy cselekedtek azok, akik állítólag a kis népek szabadságáért küzdenek, pedig állításuk csak akkor érdemelhetett volna hitelt, hogyha előbb a saját uralmuk alatt élő népeknek adtak volna szabadságot.

Hogyha azt akarták, hogy az állítók tündöztet elvett tények is tedjék, úgy Oroszországnak fél kellett volna szabadítania az uralma alatt élő 25 különböző nemzetet, bel kellett volna adnia Konstantinápoly börtönéi iránt évszázadok óta táplált vágyait, melyeknek semmi jogosultságuk sincsen.

Miért nem adott Anglia Irországnak, Egyiptomnak és a 300 millió lelket számláló Indiának szabadságot? Miért nem adta szabadon Franciaország az uralkodó alatt Tunisban, Algirban és Marokkóban élő 20 millió muzulmán és miért nem adta vissza Olaszország Tripoliszt és Cyreneikát a törököknek?

Amíg a négyesszövetség ezeknek a népeknek nem ad szabadságot, nem lehet komolyan venni azokat az elveket, amelyeket a hadüzenet után hirdettek.

Ezek az elvek csapdák, amelyekbe kíméreltleg maiv népek eshetnek bele.

A szövetségesek szabadságot ígértek az összes kis népeknek, természetesen azok kivételével, akik az ő szolgálataik alatt élnek, de előbbieknek is csak az esetre, ha segítenek a porosz militarizmust összeörni. Vagyis csak azok a kis államok lehetnek szabadokká, akik hajlandók előbb a központi hatalmakkal harcba szállni és vérüket folyatni. De vannak kis országok, amelyeknek egyáltalában nincs mit félniök Németország és Ausztria-Magyarország győzelmétől. Ellenszöveg, egyenesen érdekük a moszkovitzmus megsemmisítésének munkájában részt venni, hogy a saját szabadságukat és békés fejlődésüket biztosíthassák. Ezen országok közé tartozik Románia is.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi kat. püspöki internátus egyesület közgyűlést tart 1916. évi május hó 10-én délután tel 5 órakor az einök lakásán Salac-utca 2. sz. Mire a tagokat tisztelettel meghívja Múlek Lajos dr. kir. közjegyző, elnök. A közgyűlés a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határozatképes.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.

(Az ezen rovat alatt közzétettéket nem vállalunk felelősséget.)

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsó gyára és temetésrendező vállalata.

Dr. Török Ferencné szül. Verzár Erzsébet, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy áldott jószágú édes anyja és a felejtethetlen rokon

özv. Dr. Verzár Gyúáné

szül. Jakabffy Hermin,

folyó évi május hó 4-én, délután 2 órakor, áldásdus jótékony életének 72-ik évében, rövid szenvedés után, váratlanul jobblétre szenderült.

A felejtethetlen drága halott földi maradványait május hó 6-án reggel 8 órakor fogják a Perényi-utca 16-18. számú családi gyászházban a róm. kath. anyaszentegyház szeriartásai szerint beszenteltetni s onnan Kupa-pusztára szállítva, az ottani családi sírjában ugyanaznap délután 4 órakor történő újabb beszentelés után örök pihenésre elhelyeztetni.

Az engesztelő szentmise áldozat a boldogult lelki üdvéért május hó 16-án d. e. 10 órakor fog sz aradi főúsz. minorita-tyák szentegyházában az egék Urának bemutatattani.

Pihenése esőndes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1916. május hó 4-én. 21

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsó gyára és temetésrendező vállalata.

Özv. ifj. Farkas Károlyné szül. Rigler Vilma úgy a saját, valamint az alulírottak és számos rokon nevében is, fájó szívvel tudatja, hogy a hön szeretett férj, felejtethetlen gyermek, jó testvér és rokon

Farkas Károly

az „Aradi Kis Takarékpénztár” tisztviselője,

1. évi május hó 3-án, d. u. 1¹/₂ órakor, életének 27-ik, boldog házasságának 3-ik évében rövid szenvedés után, jobblétre szenderült.

Felejtethetlen halottunk földi maradványait május hó 5-én, d. u. 8 órakor fogjuk az aradmegyei kórház halottas házából a róm. kath. anyaszentegyház szeriartásai szerint történő beszentelés után a felső temetőben levő családi sírhelyen örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szentmise-áldozat a boldogult lelki üdvéért, folyó évi május hó 15-én reggel 9 órakor fog a főt. Minorita-tyák templomában a Mindenhatónak bemutatattani 21

Mindig fájó szeretettel fogunk Rعاد emlékezni!

Arad, 1916. május hó 4-én.

Özv. id. Farkas Károlyné szül. Oláh Mária, édes anyja, Farkas Erzsébet, Farkas Boriska, Farkas Irma, Farkas Andor, testvérei, Farkas Erzsébet, Özv. Szóke Mihályné szül. Oláh Erzsébet, Oláh Ferenc és neje, nagynénjei illetőleg nagybátyja, Rigler Ernő és neje szül. Szücs Eteleka, Dr. Rigler Kálmán és neje szül. Nagy Juszti, ifj. Faller Gyula és neje szül. Rigler Margit, sógorai illetőleg sógorónői.

Helybeli és vidéki

**kiskereskedők,
kantinosok,
piaci árusok**

és más

viszontelárusítók

sz. figyelmébe ajánlom, hogy

noteszek, különböző színű mappalevélpapírok, fényes és matt katonai, valamint brom-levelezőlapok, páros és virágos aranyozott levelezőlapok, olcsó háborus imakönyvek, cigaretta-hüvelyek, cigaretta-papírok, írónok, elemi isk. irkák, 100—100-as levélpapírok, vajcsomagoló papírok, író tollak,

tömeglevélpapírok, mindenféle csomagolópapírok, makulatura, tábori dobozok és ládikák, stb. papirnagykereskedésben állandóan nagy mennyiségben és igen olcsó áron kaphatók. Vidéki megrendelések is pontosan intéz-
tetnek el.

Kerpel Izsó

papirnagykereskedése

Aradon, Andrassy-tér 20.

Telefon 385. szám.

2821

Odette.

Eladó.

Egy 45 év óta fenálló kitűnő forgalmu

vegyeskereskedés

és szemben lévő külön házban korlátlan italmérés az országot mentén nagy vidéki forgalommal bevonulás miatt, házakkal együtt szabadkézből eladó. 2274

Stern József, Opécska.

A szegedi gyorsírók egyesületének védnöksége alatt álló Gabelsberger-Markovits-féle

**gyors- és gépiró
szakiskola nyílt.**

Még folyó hó 15-ig lehet beiratkozni. 6 elemít végzettek is felvétetnek. A tanulmányon részt vevők vizsgát tesznek Dr. Katona Dávid, az orsz. gyorsíró tanács által kiküldött, szegedi gyorsírók egyesületének főtitkára elnöklése alatt és érvényes végbizonyítványt nyernek.

Tananyag: Magyar-német gyorsírás, gépirás többrendszertű írógépen, helyes- és szépírás és az összes irodalmunk munkálatai. Mérsekelt tandíj, 4 havi tanidő. Beiratkozni lehet egész nap.

Goldberger gyorsírás-tanárnál, Bercsényi-utca 1. szám.

A címre kérem figyelni és hasonló címekkel nem üzengetni. 2274

Olcso művészeti cikk terjesztésére agilis képviselő főügynököt keresünk.

Ajánlatokat „Biztos kereset 55194” sz. alatt kérünk.
Schwarz József hirdetési irodájába, Budapest, Andrássy-ut 7.
(kettős borítékban.) 2253

Uraságok,
gazdászok és kereskedők
figyelmébe!

Hadi foglyok és munkások részére:
férfi ruha, bakkanos és
komisz-ingek, lábravalóval
bármely nagy mennyiségben olcso
árban kapható.

Herzfeld Gyula
Asztalos Sándor-utca. 2155

269—1916. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a városi rendőrlégénység
részére szükséges 27 darab nyári
mosó zubbony, 25 drb nyári mosó
pantalló, 2 drb magyar nadrág,
27 drb nyári sapka, a tűzoltók ré-
szére szükséges 36 drb mosó zubb-
ony és 36 darab mosó nadrág, a
toronyörök részére szükséges 8
drb mosó zubbony, 8 drb mosó
pantalló, a hivatalsszolgák részére
szükséges 19 drb mosó zubbony,
19 drb mosó nadrág, 10 drb mosó
mellény és 19 drb nyári sapka
szállítása, továbbá a rendőrlégény-
ség nyári ruhainak elkészítéséhez
fentiekben felül még szükséges
580 méter avatott mosó szövetnek
szállítása iránt folyó év május hó
8-án d. e. 10 órakor arlejtést tart.

Kikiáltási ár: rendőrségi zubb-
bonyának 6 K 80 f., pantallónak
6 K 70 f., magyar nadrágnak 6 K
80 f., a tűzoltó zubbonyának 7 K
5 f., a nadrágnál 7 K, a torony-
örök zubbonyánál 6 K 8 f., pan-
tallónál 5 K 70 f., a hivatalsszol-
gák zubbonyánál 8 K 50 f., nad-
rágnál 6 K 90 f., mellénynél 4 K,
sapkánál 8 K 60 f.

A ruhaminták a kapitányi hi-
vatalnál megtekinthetők.
Bánatpénzül leteendő a kikiált-

tási ár 5%-a készpénzben, vagy
elfogadható értékpapírokban.

Az arlejtésen csak írásbeli aján-
latokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan,
az arlejtés megkezdése előtt
nyújtandók be s csak akkor vét-
tetnek figyelembe, ha azokhoz a
bánompénznek a városi pénz-
tárba történt befizetését igazoló
letéjegy mellékelve van s ha az
ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
arlejtési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az arlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az arlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1916. évi április hó 17-én
tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Permetező-

javitások,

Patent

kutszivattyuk,

Patent

borszivattyuk,

Patent

tűzifecskendők,

Patent

kályhacsövek,

a legnagyobb fűtőanyag megtaka-
ritással

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott
szivattyu készítőnél

Arad, Rákóczi-utca 27.

Fedák
cipőkrém

1 ÜVEGTÉGELY
A LEGNAGYÓBB
HÁZTARTÁSBAN
EGY
HÓNAPRA
ELEGENDŐ.
ÁRA
1 KORONA

CSAVARADÉK
Fedák
cipőkrém

EGY HÓNAPRA ELEGENDŐ

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém.

Ára egy tégelynek 1 kor. 20 fill.

Ibolya Doré szappan 1 K 20 fill. Ibolya Doré puder 1 K. 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját
Hajfestő vagy bajuszt a legszébb állandó
a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depilator. E kiftűnő, a maga nemében párat-
lan szerrel minden alkalmatlan
szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasítással 1 korona.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyser-
tárában
ARAD, Andrássy-tér 22. sz.
Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Bérbeadó

10—12 évi időre f. évi október 1-től Mélt. Gróf Szapáry
Istvánné urasszony Aradmegye borosjenői uradalmának
836 ⁷⁰⁰/₁₁₀₀ holdas szántó és legelőből álló „Kis-
tamándi”

gazdasága.

Felvilágosítást ad Ngs. Szalay Károly ur kir. tan.
Arad, Fábian-utca 8., vagy Molitóris Ákos tiszt-
tartó, Borosjenő. 2268

Apró hirdetések.

ALKALMAZÁST NYER.

Keresek

fiatal segédet, ki románul is beszél, vegyeskereskedésbe. Ajánlatok fizetési igényekkel Weiss Mórhoz, Székudvarra intézendők. 2297

Szerény igényű

német kisasszony két gyermek mellé kerestetik. Magyarul nem tud előnyben részesül. Cím a kiadóhivatalban. 2291

Fűszerkereskedő segéd

kerestetik május 15. belépésre Färber Lajos céghoz. 2290

Egy ügyes kávéházi

takarító vagy takarítónő Hungária kávéházban azonnalra felvétetik. Jelentkezések délelőtt 11—12 között. 2298

Szerény igényű

magyarul és németül beszélő kisasszony 4 éves fiúcska mellé felvétetik, esetleg csak a délutáni órákra. Zrínyi-utca 4/a., I. em. 2294

Gyakorlott könyvelőnő,

ki a pénztárt is kezeli, alkalmazást nyer, érettségizett vagy dohány-nagyáruházaiban jártas előnyben részesül. Hirschmann Ignác, Lipppa. 2287

Röföskereskedő segéd

román nyelvismerettel, kerestetik. Schönbrun Albert, Kétegyháza. 2289

Egy nagyobb kifutó fiú

felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Fiatal

fűszerkereskedő segéd, esetleg egy tanuló, alkalmazást nyer, Lutiwák József Asztalos Sándor-u. 8. 2277

Szakácsnő,

30—35 év körül, ki éves, jó bizonyítványokkal rendelkezik, uriháznál alkalmazást nyer. Cím a kiadóban. 2297

ALKALMAZÁST KERES.

Egy középkorú nő,

ki a háztartás minden ágában járatos, hásvetetőnő állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2298

Gazdasági intéző

ki megbízható ügyes szakember, keresztény 30 éves, gyermektelen és hadmentes alapos gyakorlati jó beosztással, állását változtatni óhajtja. Beszél németül, magyarul és román nyelven. Szíves ajánlatok „Bizalom” jelige alatt a lap kiadóhivatalába kéretnek. 2210

Egy tisztességes

középkorú nő kétféle családban, esetleg magános urinőhöz ajánlkozik, esetleg felirónőnek is elmenne. Cím Fölschné Kürösi-ut 24. 2302

Hosszabb bizonyítványokkal rendelkező intelligens nő gyermekek mellé, vagy magános urinőhöz ajánlkozik. Cím Erzsébet királyné-körut 37. szám, házfelügyelőnél. 2299

Deutsche

Erzieherin mit 5 jährigem Wiener-Zeugnis sucht Stellung zu Kindern. Schriftliche Anträge erbeten unter „Deutsche“ an die Administration dieses Blattes. 2255

ÜZLETEK.

Egy jóforgalmu vendéglő eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2279

Egy üzlethelyiség

lakással együtt, augusztus hó 1-re kiadó. Thököly-tér 8. sz. 2276

LAKÁST KERESNEK.

2 vagy 3 szobás

lakást, megfelelő mellékhelyiségekkel, június 1-re keresek. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérek. 2265

KIADÓ LAKÁS.

4 szobás lakás,

fürdőszoba és mellékhelyiségekkel, elköltözés miatt május 15-től kiadó. Batthyány-u. 28. 2296

INGATLAN.

Keresek

a belvároshoz közelebb fekvő 4—6 szobás újabb építésű lakhatást, udvar és konyhakerttel, megvételre. Cím a kiadóhivatalban. 2292

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Kérek

mindenkít, kinek bőrmellénye van, ha nélkülözhetl, adja el, harc-térre menő katonának, teljes áron veszi meg, mivel újonnan semmi uton sem szerezhető be. Értesítést kérek azonnal a kiadóhivatalba. 2300

Gyermekköcski,

alig használt, megvételre kerestetik. Kohn Lipótné, Kossuth-utca 88. sz. 2295

50 üveg

2½ ltr, 10 üveg 7 ltr oroszhal egyenkint ládában csomagolva, eladó. Hirschmann Ignác, Lipppa. 2288

Cirok seprő

kapható Färber Lajos fűszerkereskedésben. 2094

Bosznai

száraz szilva kapható Färber Lajos fűszerkereskedésben. 2093

Am új házirendről

alkotott szabályrendelet kapható Pichler Sándor papirkereskedésben és könyvnyomdájában, Szabadság-tér 1. Telefon 308. 611

Hárs

majunga és tamatáve minden mennyiségben kapható Färber Lajos fűszerkereskedésben. 2095

KÜLÖNFÉLE

Az angol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs—Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetétell, mint a Bengue liniment, ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

**Kőműves pallér
azonnal
állást kap
a Mezőhegyesi
cukorgyárban.**

Jelentkezni az igazgatóság irodájában. 2278

Hirdetmény.

Azt tapasztalom, hogy utóbbi időben mindinkább szaporodik azon egyének s különösen a gyermekek száma, akik jogosulatlanul az előírt katonai egyenruhához teljesen hasonló egyenruhát, s katonai rangjelzéseket és jelvényeket viselnek.

Tekintettel a jelen idők komolyságára, valamint a katonai egyenruhákhoz ehhez fűződő jelen-

tőségére és méltóságára, felhívom és figyelmeztetem a város lakosságát, hogy a katonai egyenruhák viselésétől tartózkodjanak, gyermeküket ily egyenruhákba ne öltöztessék, katonai rangjelzéseket és jelvényeket ne használjanak, mert közegelm ennek ellenőrzésére utasítást nyertek s mindazon egyének, vagy szülők és gyámok, akik ily kihágás miatt feljelentve lesznek, az 1879. évi XI. t. c. 44. §-a alapján 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel fogják büntetni.

Arad, 1916. május hó 1-én.

Green Nándor,
főkapitány.

**Gépolajok,
Gépfaggyú,
Kocsikenőcs,
Kőolaj,
Szappan,
Gyertya,
Gyufa,
Szóda,
Keményítő
állandó nagy raktár.
Hubert József**

Arad, Szabadság-tér.

Telefon 262. sz. 2220

**A szépségápolás titka a felhasznált szé-
pítőszerek helyes megválasztásá-
ban rejlik!**

**Rozsnyay kitűnő Serail arc-
szépitő különlegességei**
mind kipróbált jó hatású készítmények,
amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcse. Kis tégely 1 kor. Nagy tégely 1.80 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 1 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 1 kor. 50 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehető finomságu. Crém, fehér, rózsás és testápoló. Egy dob. ára 1 korona 50 fillér.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal, orgona, piros róza, Serail. Uvögje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.**